

FOSEN REGIONRÅD

Regional selvangivelse for Fosen 2013

Versjon 06 / Fosen

Oppdatert 12.07.2013

Vedtatt styret i Fosen Regionråd, sak 12/13, 27.09.13

For å få en bedre oppfattelse av situasjonen og utfordringsbildet i kommunene, er den politiske og administrative ledelsen i kommunene utfordret til i fellesskap å lage en "selvangivelse" som beskriver nåsituasjon og mulighetene for vekst og utvikling. Dette dokumentet har som intensjon å samordne kommunesvarene.

Bjugn

Leksvik

Osen

Rissa

Roan

Ørland

Åfjord

INNHALDSFORTEGNELSE:

Sammendrag	4
Innledning	7
DEL 1: Faktaopplysninger om kommunene	7
1 Befolkning	7
1.1 Befolkningsutviklingen i Sør- og Nord-Trøndelag	7
1.2 Befolkningsutviklingen i regionene	8
1.3 Folketallsutvikling Fosen	8
1.4 Fødselsoverskudd, innenlandsk flytting, innvandring siste 5 år	9
1.5 Innvandrere	9
1.6 Pendling	10
1.7 Utdanningsnivået i befolkningen	10
1.8 Befolkningsframskriving	11
2 Sysselsetting og verdiskaping i privat og offentlig sektor	13
2.1 Sysselsatte fordelt på næringer	13
2.2 Verdiskaping og sysselsetting etter næring	14
3 Handel og tjenesteytende næringer	17
4 Kommunale nøkkeltall – regnskapet 2012	17
5 Sysselsetting i kommunene	19
5.1 Bemanningsoversikt i kommunene på Fosen	19
5.2 Kommunenes antatte arbeidskraftbehov sett i et 10-årsperspektiv	21
6 Næringsarbeidet i kommunene	22
7 Tilgang på boligtomter, boliger og leiligheter	24
8 Samferdsel og kommunikasjoner	24
8.1 Veier og veistandard	24
8.2 Offentlige kommunikasjoner, muligheter for jobbpendling internt i kommunen	24
8.3 Mulighetene for jobbpendling til andre kommuner	24
8.4 Digital kommunikasjon	25
9 Kulturliv og fritidstilbud, friluftsliv	26
10 Deltids- og fritidsbeboere	27
11 Barnehager	27
12 Grunnskoler	28
13 Videregående skoler	28
14 Helse- og omsorgstjenester	29
14.1 Legetjenesten	29
14.2 Barn og familie	29
14.3 PP-tjeneste	29
14.4 Barnevern	29
14.5 Omsorgstjenesten	30
14.6 Fosen Helse IKS	30

14.7 Kreftklinikken for Fosen	30
14.8 Hysnes Helsefort	30
15 Interkommunalt samarbeid	31
16 Planlagte store utbygginger i regi av kommunene de neste 5 åra	32
DEL 2: Om næringsarbeid og næringsliv	33
1 Overordna perspektiver og utfordringer	33
2 Kjennetegn ved næringslivet i regionen	33
3 Næringslivet i regionen - kommunene sin SOFT-analyse	34
4 Næringslivets antatte arbeidskraftbehov sett i et 10-årsperspektiv	34
5 Ansatte i eksisterende næringslivs utdanningskrav og behov sett i et 10-årsperspektiv	35
6 De viktigste grunnene til at bedrifter <u>ikke</u> velger å etablere seg i regionen	35
7 De viktigste grunnene til at bedrifter velger å etablere seg i regionen	35
8 Kommunenes bidrag til regionalt samarbeid og regional næringsutvikling	35
9 Strategisk næringsplanlegging i kommunene – status	36
10 Strategisk næringsplan for Fosen som grunnlag for satsinger og samarbeidsprosjekt framover	36
10.1 Næringspolitiske utfordringer på tvers av kommunegrenser	37
10.2 Den regionale næringspolitiske plattformen	
10.3 Retningsvalg i det regionale næringsarbeidet	
10.4 Involvering av lokalt næringsliv i utarbeidelsen av strategisk næringsplan	
DEL 3: Oppfølging i regionen av vedtaket om å plassere kampflybasen på Ørland	38
DEL 4: Kommunalt omdømme – forslag til tiltak som bidrar til å forbedre omdømme til regionen	39

SAMMENDRAG

Selvangivelsen skal gi en beskrivelse av nåsituasjonen i kommunene (faktaopplysninger) og mulighetene for vekst og utvikling i regionen (ambisjoner og framtidssbilder). Tiltaket vil også ha verdi for utarbeidelse av felles SNP for Fosen.

Del 1: Faktaopplysninger om kommunene

Befolkning: utvikling, pendling, innvandring, utdanningsnivå

I perioden 2000 til 2012 har befolkningsveksten i Norge vært på 11,3 % og i Sør-Trøndelag 13,4 %.

Fosenregionen har hatt en reell nedgang på 0,86 %, som betyr 220 færre innbyggere i regionen.

Osen, Roan og Åfjord har hatt størst nedgang. Rissa og Ørland har hatt størst befolkningsvekst. Ingen av kommunene har hatt fødselsoverskudd de siste 5 åra med unntak av Ørland i 2011.

Fire av kommunene – Ørland, Bjugn, Rissa og Leksvik - forventer en betydelig befolkningsvekst i perioden fram til 2023. I de øvrige tre kommunene jobbes det ut fra målsettinger om å stabilisere folketallet på noenlunde dagens nivå.

Det har vært økt innvandring fra utlandet, mest til Rissa. I 2012 var det registrert 953 innvandrere i regionen.

Antallet som pendler har økt i perioden 2007 til 2012, med Rissa som den største pendlerkommunen. Men, det er nesten ingen endring i netto pendling i regionen.

Trondheim er det viktigste pendlermålet for Fosningene, men pendlingen internt på Fosen er også økende. *Det betyr at regionen utvikler seg til i større grad å være et felles bo- og arbeidsmarked.*

Utdanningsnivået hos befolkningen er generelt sett lavt. Befolkningens utdanningsnivå ”speiler” kompetansekravene i det lokale næringslivet/arbeidslivet.

Syssetting og verdiskaping

Syssettingen har vært relativt stabil de siste årene, med 10369 årsverk registrert i 2010. I 2011 utgjorde andelen ansatte i offentlig sektor på Fosen 41,6 %, og ligger på landsgjennomsnittet.

På tross av en betydelig økning i verdiskapinga innenfor fiskeri, havbruk og fiskeforedling har veksten i antall sysselsatte vært ubetydelig. Størst økning i antall sysselsatt finner vi innenfor gruppen varehandel, mens vi registrerer nedgang både innenfor jordbruk og skogbruk samt industri.

Fosenregionen hadde i 2010 en verdiskaping på ca. NOK 5,55 mrd. Hvis regionen hadde ligget på landsgjennomsnittet for Norge (jfr. BNP) skulle tallet vært ca. NOK 9,1 mrd.

Søylediagrammet på side 16 viser de ulike næringsenes andel av verdiskapingen i regionen.

Kommunenes og næringslivets antatte arbeidskraftbehov fram til 2023

I perioden fram til 2023 vil det være en naturlig avgang i de kommunale organisasjonene som følge av oppnådd aldersgrense på til sammen ca. 545 årsverk. Innbefattes fylkeskommunale stillinger utgjør det samla tallet ca. 650 årsverk. I tillegg kommer ansettelse i stillinger som blir ledige av andre årsaker.

Det er ikke foretatt tilsvarende registrering for privat sektor, men det er grunn til å regne med at rekrutteringsbehovet vil ligge på minst samme nivå som i offentlig sektor.

Næringsarbeidet i kommunene

Næringsarbeidet er organisert på ulik måte, men samtlige kommuner beskriver dette som et viktig satsingsområde. *Et grovt anslag viser at kommunene på Fosen bruker ca. kr. 28,0 mill. på næringsarbeid og ulike næringsretta tiltak i 2013.* Dette finansieres både med eksterne og interne midler.

Prioriterte satsingsområder er landbruk, havbruk, næringsareal, tomteareal til bolig, boalternativer, infrastrukturtiltak inkl. samferdsel, synergieffekter av kampflybasen, bolyst og omdømmebygging.

Samferdsel og kommunikasjon

Fylkesveinettet har gjennomgående lav standard. En standardheving har stor betydning for næringslivet i regionen. Det er viktig at regionen samordner seg politisk med tanke på utforming av en felles samferdselspolitikk.

Det er få muligheter til å benytte offentlige transportmidler internt på Fosen til jobbpendling, men pendlermulighetene til / fra Trondheim betraktes som bra for deler av Fosen.

Mange tiltak er gjennomført i forhold til digital kommunikasjon, men fortsatt gjenstår en del knytta til mobildekning og digitale kommunikasjonsløsninger.

Kulturliv og fritidstilbud, friluftsliv

Lokale lag og organisasjoner er grunnsteinene i det lokale kulturlivet. Totalt antas det å være nærmere 550 ulike lag og organisasjoner på Fosen. Fosenportalen (www.fosen.net) og de kommunale hjemmesidene inneholder detaljerte oversikter over lag som er registrert. ”Kultur og rekreasjon” og ”Barne- og ungdomsaktiviteter” representerer hovedandelen av registrerte lag og foreninger.

Hele Fosen kjennetegnes av storslått natur, som byr på alt fra uberørt høyfjellsnatur til fisketurer langt til havs. Av kommunalt driftede fritidstilbud finnes kulturskoler og ungdomsklubber.

Kjernevirksomheten i kommunene: Barnehager, grunnskoler, videregående skoler, helse- og omsorgstjenester

Kommunene beskriver kjernevirksomhetene til å ha en høy standard. Innenfor barnehageområdet er det tilnærmet full dekningsgrad i samtlige kommuner. Fosen Helse IKS er regionens samarbeidsorganisasjon med fokus på utvikling samt å etablere varige, forpliktende samarbeid innen helse og omsorgstjenester. Fosen betraktes som en foregangsregion innenfor helseområdet. I regionen er det fire videregående skoler.

Interkommunalt samarbeid

En kartlegging foretatt av NIVI Analyse i 2013 viser at det er ca. 25 formelle samarbeidsordninger på regionalt nivå mellom kommunene på Fosen. Brutto driftsutgifter for Fosen Regionråd og de regionale samarbeidsordningene utgjorde i 2012 ca. kr. 123 mill. og representerte til sammen 108 årsverk.

Planlagte investeringer i kommunene de neste 5 åra

Oppgitte tall for planlagte investeringer de neste åra fra kommunene utgjør til sammen vel kr. 600 mill. Da er det ikke medtatt tall for Ørland sine investeringsbehov knytta til tilrettelegging for kampflybasen.

Del 2: Om næringsarbeid og næringsliv – perspektiver og utfordringer

En viktig målsetting for kommunene på Fosen er å stimulere til økt verdiskaping gjennom næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur.

Landbruk har vært og er fortsatt en viktig næring i regionen. I de fleste kommunene har det skjedd strukturelle endringer ved at det er blitt færre og større bruk og økt volumproduksjon.

Generelt sett preges næringslivet på Fosen av mange små bedrifter, som har sitt primære marked i egen kommune. Det få eller ingen innslag av kompetansebedrifter i kommunene.

På side 34 i dokumentet er inntatt kommunenes analyse av *styrker, svakheter, trusler og muligheter* (SOFT-analyse) i forhold til næringsliv og verdiskaping i regionen.

I denne delen av selvangivelsen omtales også næringslivets *Utdanningskrav og behov, de viktigste grunnene til at bedrifter velger å etablere seg i regionen, de viktigste grunnene til at bedrifter ikke velger å etablere seg i regionen, kommunenes bidrag til regionalt samarbeid og regional næringsutvikling.*

Næringspolitiske utfordringer på tvers av kommunegrensene

- Utvikle felles strategier hvor partnerne i samarbeidet har god tillit til hverandre
- Ha nok tyngde til å møte utfordringene til å kunne påvirke politiske beslutningsprosesser
- Bygge opp under leverandørindustrien
- Styrke samhandlinga mellom skole og næringsliv
- Samarbeid med FoU miljøene som kan bidra til knoppskytinger og videreutvikling av lokalt næringsliv
- Felles prioriteringer i saker av regional betydning, f.eks. transport, samferdsel og kommunikasjoner
- Hindre at kommuner blir stående alene om å løse utfordringer som må betraktes som regionale

Den regionale næringspolitiske plattformen

- "Hjørnesteinene" i næringssamarbeidet: Kampflybasen – vindkraftutbygging - blå og grønn sektor - Utvikling av kunnskapsbaserte næringer
- Fosen som felles bo- og arbeidsmarked
- Felles samferdselspolitikk
- Felles arbeidskraftmobilisering
- Felles markedsføring av mulighetene i regionen, både i forhold til bosetting og næringsutvikling
- Utvikle god samhandling og samarbeid mellom næringsapparatet i kommunene.
- 1. linjetjenesten må komme «tettere på» det lokale næringslivet med tanke på vekst og utvikling
- Ta vare på gründerne og ildsjelene
- Utvikle oss sammen, og spesielt bli gode i «utenrikspolitiske saker»

Retningsvalg i det regionale næringssamarbeidet

- Urbanisering av landsbygda og samtidig beholde de kvalitetene som landsbygda representerer
- Utvikle oss som gode vertskap for etablerere og tilflyttere
- Fokusere på hva som må til for at Fosen skal få tilsvarende folketallsutvikling som i resten av landet
- Videreutvikle de bedriftene og næringene som vi er gode på i dag
- Bygge opp under leverandørindustrien med tanke på å utnytte det potensialet som vil ligge her i tida framover både når det gjelder investeringer og drift
- Legge til rette for at Fosen i større grad kan bli oppfatta som et felles bo- og arbeidsmarked
- Jobbe med å få til knoppskyting rundt de store etableringene (kampflybasen, vindkraft, blå sektor)
- Etablere et eget utviklingsfond/såkorfond på Fosen
- Organisere oss slik at det kan bli mulig å overta saksbehandling og fordeling av næringsutviklingsmidler fra fylkeskommunene og Innovasjon Norge

Del 3: Oppfølging i regionen av vedtaket om å plassere kampflybasen på Ørland

En oversikt som viser hvilke ambisjoner den enkelte kommune har i tilknytning til kampflybaseetableringa finnes på side 38 i dokumentet.

Kommunene mener at et regionalt fellesprosjekt først og fremst bør fokusere på å markedsføre regionen samt synliggjøre mulighetene som finnes.

FOSEN – selvangivelser 2013

Innledning

I løpet av de neste 5 til 10 åra er det store forventninger til utbygginger og aktiviteter i regionen. Styret i Fosen Regionråd og strategigruppa i Kysten er klar har i tilknytning til dette vedtatt å iverksette et samarbeidsprosjekt som skal bidra til samfunnsutvikling, innovasjon, sysselsetting i og markedsføring av regionen.

Prosjektet skal vise at vi har ambisjoner for framtida. I fase 1 (de første 2 til 3 åra) skal hovedfokuset være iverksetting av tiltak som skal bidra til vekst og utvikling som følge av etableringa av kampflybasen på Ørland.

Etter hvert (fase 2) skal vi også fokusere på mulighetene for at andre forventna store utbygginger og aktiviteter i regionen kan gi positive effekter både for bosetting og sysselsetting.

For å få en bedre oppfattelse av situasjonen og utfordringsbildet i kommunene, er den politiske og administrative ledelsen utfordret til i fellesskap å lage en ”selvangivelse” som beskriver nåsituasjonen (bl.a. sysselsettingsbilde) og mulighetene for vekst og utvikling. Dette dokumentet har som intensjon å samordne kommunesvarene.

Prosjektleder har vært Harald S. Jensen. Videre har Leif Harald Hanssen og Ketil Kvam vært viktige bidragsyttere i arbeidet.

DEL 1: faktaopplysninger om kommunene

1 Befolkning

Befolkningsutvikling er den viktigste indikatoren for utviklingen i kommunene, og gir oss klare bilder på om utviklingen er positiv eller negativ. Befolkningsutviklingen består av tre komponenter; fødselsoverskudd, netto innenlands flytting og netto innvandring.

1.1 Befolkningsutviklingen i Sør- og Nord Trøndelag

I Sør-Trøndelag har det vært høy vekst i folketallet i perioden fra 2000 og fram til 2012. Før 2007 voks folketallet i fylket mer enn landsgjennomsnittet. Etter dette har det også vært vekst i Sør-Trøndelag, men ikke fullt så mye som landsgjennomsnittet. I perioden 2000 til 2012 voks folketallet i Sør-Trøndelag med 13,4 %, mot 11,3 % på landbasis. Hovedårsaken til den høye veksten på landbasis skyldes arbeidsinnvandring, og er også en viktig forklaring på folketallsveksten i fylke.

I Nord-Trøndelag har det også vært høy vekst i folketallet i perioden, men ikke så mye som landsgjennomsnittet. Veksten i 2011 var spesielt høy. Også i Nord-Trøndelag skyldes mye av folketallsveksten arbeidsinnvandring.

Sør-Trøndelag har hatt fødselsoverskudd som har bidratt til folketallsvekst i alle år etter 2000. Også Nord-Trøndelag har hatt fødselsoverskudd, men lavere enn i mange andre fylker.

Det har vært netto innflytting til Sør-Trøndelag fra andre fylker i hele perioden etter 2000, men er etter 2006 blitt sterkt redusert.

I Nord-Trøndelag har man hatt netto utflytting i hele perioden, bortsett fra i 2011 hvor man fikk netto innflytting.

Innvandringen har økt mye de siste årene i begge fylkene, og er det som har bidratt mest til den positive folketallsutviklingen.

1.2 Befolkningsutviklingen i regionene

Trondheimsregionen har hatt høy vekst i folketallet siden 2000, og har økt folketallet med 17,6 %, som er 6,3 % over landsgjennomsnittet.

Hitra og Frøya har også hatt en betydelig vekst de siste 5 åra, og siden 2000 er folketallet vokst med 7,5 %.

I Orkdalsregionen, samt Oppdal og Rennebu har veksten vært på ca. 4 % siden 2000, størst også her de siste åra.

Fosen og Rørosregionen har hatt nedgang i folketallet i perioden, men Fosen har hatt en moderat vekst de siste åra. Likevel ligger folketallet pr. 1.1.2013 0,86 % under folketallsnivået i 2000. Rørosregionen har redusert folketallet med 2,8 % siden 2000.

I Nord-Trøndelag har veksten vært desidert størst i Stjørdalsregionen, hvor folketallet i perioden fra 2000 til 2012 har økt med 17 %. Innherred har hatt en folketilvekst på 5 % og i Midtre-Namdalen er økningen på 1,5 %. Kommunene som omtales som Kystgruppen har hatt noenlunde samme utvikling som Fosen.

1.3 Folketallsutvikling på Fosen

Tabell nr. 1 – folketallet på Fosen 2000 – 2013 (folketallet pr. 1.1. i året)																
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Endring 2000-2013	Prosentvis endring 2000-2013
Osen	1194	1176	1152	1097	1055	1052	1059	1051	1041	1028	1033	1025	1020	1010	-184	-15,41 %
Roan	1121	1130	1111	1089	1073	1074	1066	1030	1007	1010	999	994	987	996	-125	-11,15 %
Åfjord	3403	3398	3362	3336	3322	3337	3315	3258	3232	3237	3220	3229	3257	3237	-166	-4,88 %
Bjugn	4696	4657	4677	4655	4717	4685	4634	4561	4604	4540	4548	4570	4584	4665	-31	-0,66 %
Ørland	5037	5057	5085	5119	5169	5136	5113	5091	5025	5033	5121	5133	5119	5155	118	2,34 %
Rissa	6503	6501	6449	6382	6384	6433	6417	6366	6366	6389	6442	6543	6543	6652	149	2,29 %
Leksvik	3512	3518	3532	3510	3511	3508	3496	3484	3484	3517	3528	3522	3527	3531	19	0,54 %
Fosen	25466	25437	25368	25188	25231	25225	25100	24841	24759	24754	24891	25016	25037	25246	-220	-0,86 %

Folketallet i regionen har gått ned med 220 personer i perioden 2000 til 2013, dvs. minus 0,86 %. Nedgangen i Osen og Roan har vært størst med til sammen 309 personer, men begge kommunene opplyser at nedgangen har vært mindre enn forventet. Også Åfjord har hatt en forholdsvis stor nedgang, men her virker det som antall innbyggere har stabilisert seg. Utviklinga i Bjugn har variert noe i perioden, men også her ser det ut som befolkningsutviklinga er stabilisert de

siste åra og med en forholdsvis stor økning fra 2012 til 2013.

Utviklinga på Ørland er spesiell, hvor det var vekst de første åra. Deretter falt folketallet, men de siste 4 åra har det vært en jevn stigning igjen. I 2013 nærmer man seg folketallet i 2004 hvor det var 5169 innbyggere på Ørland.

I Rissa har befolkningsutviklinga sett under et fram til 2008 vist en fallende tendens. De siste 3 til 4 åra har antall innbyggere steget forholdsvis mye fra laveste nivå i 2007/2008 med 6366 innbygger til et folketall på 6652 pr. 1.1.2013. Folketallet i denne kommunen økte med 109 personer fra 2012 til 2013.

I Leksvik har det i perioden sett under ett vært lite endring i folketallet.

1.4 Fødselsoverskudd, innenlandsk flytting, innvandring siste 5 år

Folketallsutviklingen i Fosenregionen de siste 5 åra sett under ett viser at ingen av kommunene har fødselsoverskudd, med unntak av Ørland som hadde fødselsoverskudd i 2011 og 2012. Samlet sett hadde Fosen fødselsunderskudd både i 2011 og 2012 med hhv -30 og -37.

Tall for innenlandsk flytting i 2012 viser at med unntak av Osen er det flere som flytter inn til kommunene enn ut. Isolert sett bidro netto flytting i 2012 til 104 flere innbygger på Fosen. Også i 2011 bidro netto flytting til flere innbygger (49). Det er interessant å registrere at det er forholdsvis mange som flytter enten inn (1036 i 2011) eller ut (987 i 2011) av kommunene. Den innenlandske flyttingen (ca. 70 %) skjer i hovedsak til / fra kommuner i Midt-Norge.

Tilflytting fra utlandet bidrar til økning av folketallet i alle kommunene. I 2011 var overskuddet fra utenlandsk innvandring på 92 personer. Økt rekruttering, kompetanse og bosetting er sentrale utfordringer for mange kommuner i Norge. Bjugn kommune og etter hvert også Åfjord har inngått avtale (i 2012) med aksjeselskapet Placement AS, som siden 2003 har jobba med innflytterprosjekter i hele Norge på oppdrag fra kommuner, småsamfunn og regioner. Aktiviteten til Placement AS retter seg i hovedsak mot nederlendere, men også belgiere og tyskere. Antallet som er tilflytta Bjugn gjennom dette prosjektet er oppgitt til 27 personer. Åfjord sin tilknytning er av nyere dato, og kommunen forventer å få konkrete resultater av denne tilknytningen først i 2013. I hovedsak er det familier som har tilflytta Bjugn gjennom dette prosjektet.

1.5 Innvandrere

Antallet utenlandske innvandrere i regionen økte fra 701 i 2007 til 953 i 2012. Antallet innbefatter også personer som har inngått korttids arbeidskontrakter.

Rissa hadde desidert flest innvandrere med totalt 366 personer registrert i 2012. Deretter Ørland med 187 og Bjugn med 165.

Flest innvandrere kommer fra Europa minus Tyrkia (fortrinnsvis Baltikum) med 672 personer i 2012. Deretter Asia inkl. Tyrkia med 223 personer i 2012.

At Rissa ligger høyt på denne statistikken forklares med at forholdsvis mange innvandrere jobber ved Bergen Group Fosen AS. Et generelt trekk for alle kommunene er at mange innvandrere er sysselsatt i landbruket, men i flere av kommunene oppgis det at også lokal industrivirksomhet sysselsetter innvandrere.

Flere av kommunene oppgir at de har iverksatt tiltak overfor innvandrere som skal bidra til å integrere dem i lokalsamfunnet. Først og fremst dreier det seg om språkopplæring. I Rissa, som antakeligvis er den kommunene som har hatt mest innvandring av familier, organiserer

Frivillighetssentralen frivillighetsarbeid retta mot utenlandske statsborgere bosatt i kommunen. Blant annet har de ansatt en egen flyktningegeuide i samarbeid med Røde Kors.

1.6 Pendling

	2007			2011			2012*		
	Ut-pendling	Inn-pendling	Netto-pendling	Ut-pendling	Inn-pendling	Netto-pendling	Ut-pendling	Inn-pendling	Netto-pendling
Osen	126	46	-80	130	47	-83	161	82	-79
Roan	137	57	-80	130	64	-66	164	101	-63
Åfjord	323	246	-77	353	259	-94	468	374	-94
Bjugn	784	324	-460	745	348	-397	855	465	-390
Ørland	608	563	-45	655	533	-122	828	690	-138
Rissa	794	470	-324	832	480	-352	1037	673	-364
Leksvik	502	252	-250	514	264	-250	627	367	-259
Fosen	3274	1958	-1316	3359	1995	-1364	4140	2752	-1387

Tallet for netto pendling i regionen sett under ett for perioden fra 2007 til 2012 har ikke endra seg mye. Der hvor det har vært endringer i forhold til antallet pendlere ser vi at både antallet som pendler ut og inn har endra seg uten at tallet for netto pendling endrer seg vesentlig. Den største pendlerkommunen er Rissa, hvor antallet som pendler både ut og inn er økt forholdsvis mye i perioden fra 2007 til 2012. Ca. 55 % pendler fra Rissa til Trondheim, og 30 % den andre veien. Prosentandelen pendlere til Trondheim fra de øvrige kommunene på Fosen ligger på ca. 25 %, med unntak av Åfjord hvor andelen er på 40 %. Andelen som pendler fra Fosen til Trondheim har økt betraktelig i perioden 2000 til 2011.

«Pendlerbilde» i Ørland og Bjugn er noenlunde likt. Pendling mellom de to kommunene er det som er mest fremtredene. Ca. 50 % av de som pendla fra Bjugn i 2011 dro til Ørland. Tilsvarende utgjorde andelen pendlere til Bjugn fra Ørland ca. 33 % i 2011.

Vi merker oss også at antallet som pendler mellom kommunene på Fosen er stadig økende, noe som indikerer at regionen etter hvert oppfattes mer og mer som et felles bo- og arbeidsmarked.

1.7 Utdanningsnivået i befolkningen

Totalt 2011 - prosent	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Fosen	Hele landet	Sør-Tr.lag	Nord-Tr.lag
Grunnskolenivå	41,7	41,7	36,7	37,1	32,5	32,8	35	36,8	28,6	26,5	29,8
Videregående skolenivå	43,6	46	48,1	46	48,7	49,4	45,9	46,8	42,3	42,5	47,1
Universitets- og høgskolenivå kort	13,3	10,9	13,3	14,6	16	14,9	16,1	14,2	21,7	21,9	19,2
Universitets- og høgskolenivå lang	1,3	1,4	1,9	2,3	2,8	2,8	3	2,2	7,4	9,1	3,9

Totalt sett er utdanningsnivået til innbyggerne på Fosen forholdsvis likt når en sammenligner kommunene.

I de fleste kommunene er det i 2011 ca. 5 - 10 % over landsgjennomsnittet (28,6 %) som kun har utdanning på grunnskolenivå. Tallet nærmer seg landsgjennomsnittet, men er ikke merkbart lavere i 2011 sammenligna med 2007.

Andelen av befolkninga på Fosen som ikke har utdanning ut over videregående skolenivå ligger i 2011 1 - 7 % over landsgjennomsnittet (42,3 %). Heller ikke her har endringene fra 2007 til 2011 vært merkbart store.

Andelen av befolkninga på Fosen som har utdanning på høgskole- eller universitetsnivå (kort), ligger i snitt ca. 5 – 6 % under landsgjennomsnittet som er på 21,7 %. Unntatt er Roan og dels Osen som ligger 8 – 10 % under landsgjennomsnittet. Tallene for Sør- og Nord-Trøndelag lå nesten på landsgjennomsnittet.

Fra 2007 til 2011 har det vært en liten økning i utdanningsnivået i de fleste av kommunene på Fosen.

Landsgjennomsnittet for folk med høgskole- og universitetsutdanning (lang) var i 2011 på 7,4 %. Andelen i Sør-Trøndelag lå litt over og var på 9,1 %. Andelen i Nord-Trøndelag var på 3,9 %. Ørland, Rissa og Leksvik ligger høyest i regionen, hvor andelen med dette utdanningsnivået er på +/- 3 %, som er en liten økning fra 2007.

Kommunene forklarer utdanningsnivået som blir beskrevet med at det «speiler» kompetansekravene i det lokale næringslivet. Bortsett fra offentlig virksomhet er det i dag få bedrifter som etterspør arbeidskraft i særlig grad ut over videregående skolenivå. Flere av kommunene peker på at det forholdsvis lave utdanningsnivået til innbyggerne er en utfordring i forhold til at man i regionen kan se for seg etablering av kompetansearbeidsplasser. Det er lite sannsynlig at noen utenfra vil etablere slike arbeidsplasser her når man samtidig vet at mesteparten av arbeidskrafta må importeres utenfra.

1.8 Befolkningsframskriving

De fleste av kommunene benytter SSB's framskrivingsmodeller i plansammenheng. SSB presenterer tre framskrivingsbaner:

- a) Middels nasjonal vekst (alternativ MMMM)
- b) Lav innvandring (alternativ MMML)
- c) Høy innvandring (alternativ MMMH)

SSB presiserer at det er knytta usikkerhet til alle tre framskrivingsmodellene, blant annet fordi forutsetninger som legges til grunn for beregningene kan endre seg.

Befolkningsframskriving for Sør-Trøndelag etter alternativ MMMM viser en folketilvekst i perioden fra 2012 til 2022 på 12,6 %. Dette er litt høyere enn for den siste 10-årsperioden, da veksten var på 11,9 %.

Nord-Trøndelag vil for samme periode i følge alternativ MMMM få en vekst på 8,0 %. Dette er betydelig høyere enn i den siste tiårsperioden, da veksten var på 4,7 %.

Trondheimsregionen vokste med 32 % i perioden fra 1980 til 2012. I følge alternativ MMMM vil folketallet i denne regionen øke med ytterligere 40 % fram til 2040. Siden Trondheimsregionen er den største regionen i folketall, betyr dette mye for utviklingen i fylke.

Framskrivingstallene viser at Fosen vil få en langt svakere vekst enn de øvrige regioner i fylket med unntak av Rørosregionen.

De neste 5 åra forventes det vekst i folketallet i de fleste av landets kommuner. Dette skyldes først og fremst forutsatt høy innvandring. Kommuner der det forventes nedgang i folketallet de nærmeste åra er først og fremst små kommuner med stor avstand til byer og tettsteder.

Befolkningsframskriving for Fosenkommunene etter alternativ MMMM for perioden fram til 2020 viser forventa nedgang i folketallet i Leksvik, Roan og Osen. Høyest nedgang i Osen med opp mot 5 % og Roan med ca. 3 %. Prognosen for Leksvik viser en nedgang på litt over 1 %. Høyest vekst forventes i Rissa med ca. 7 %, deretter Ørland med 6 %, Bjugn 5 % og Åfjord 4 %.

Det gjøres oppmerksom på at det i framskrivingen ikke er tatt høyde for eventuelle effekter av etableringen av kampflybasen, forfabrikken på Valsneset, vindkraftutbygging mv.

Kommunenes egne tall for befolkningsframskriving fram til 2023:

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Fosen
Folketall pr. 1.1.2013	1010	996	3237	4665	5155	6652	3531	25246
Forventa folketall pr. 1.1.2023	1060	Stabilisering / vekst 1)	Stabilisering / vekst 1)	8500	8000	7500	4531	33824

1) I denne sammenhengen tolkes dette som samme folketall i 2023 som pr. 1.1.2013

Antall eldre over 80 år - prognose 2030:

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Fosen
Folketall pr. 1.1.2013	1010	996	3237	4665	5155	6652	3531	25246
Andel over 80 år i 2012	8,62	7,39	7,03	5,51	4,55	5,88	5,75	6,39
Folketall i 2030 (prognose SSB)	958	951	3605	5132	5844	7493	3475	27458
Andel over 80 år i 2030 (prognose SSB)	11,00	10,60	8,30	8,20	6,70	7,00	9,20	8,71

Tabellen overfor viser prognose fra SSB for folketallutvikling fram mot 2030 og utviklingen av antall eldre over 80 år i samme periode.

Utviklinga i Fosenkommunene er ikke unik sammenligna med resten av landet, men SSB-prognosene viser at det vil bli en relativt ung befolkning i og rundt byene, mens andelen eldre øker i distriktskommunene. SSB presiseres at tallene er usikre, men at det er denne tendensen man kan lese ut at utviklinga i dag.

2 Sysselsetting og verdiskapning i privat og offentlig sektor

2.1 Sysselsatte fordelt på næringer

Sysselsatte fordelt på næring (antall)	Fosen 2007	Fosen 2011	Sør-Trøndelag 2007	Sør-Trøndelag 2011	Norge 2007	Norge 2011
Jordbruk, skogbruk og fiske	1369	1266	5744	5016	79119	71290
Råolje og naturgass, utvinning og rørtransport	0	1	1029	856	36245	51343
Industri og bergverksdrift	1576	1331	14221	13026	282827	250737
Kraft- og vannforsyning	123	86	1070	1102	15301	17351
Bygge- og anleggsvirksomhet	1037	1111	11823	12246	183784	191315
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	1272	1389	26368	26075	459453	450342
Transport og kommunikasjon	670	612	8453	7957	165862	159073
Finans og forretningsmessig tjenesteyting	558	462	22916	25096	335585	349902
Offentlig forvaltning og annen tjenesteyting	4441	4496	60325	64659	923793	1007406
Uoppgitt	6	54	117	554	1991	13001
SUM	11052	10808	152066	156587	2483960	2561760

Sysselsatte fordelt på næring (prosentandel)	Fosen 2007	Fosen 2011	Sør-Trøndelag 2007	Sør-Trøndelag 2011	Norge 2007	Norge 2011
Jordbruk, skogbruk og fiske	12,39	11,71	3,78	3,20	3,19	2,78
Råolje og naturgass, utvinning og rørtransport	0,00	0,01	0,68	0,55	1,46	2,00
Industri og bergverksdrift	14,26	12,31	9,35	8,32	11,39	9,79
Kraft- og vannforsyning	1,11	0,80	0,70	0,70	0,62	0,68
Bygge- og anleggsvirksomhet	9,38	10,28	7,77	7,82	7,40	7,47
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	11,51	12,85	17,34	16,65	18,50	17,58
Transport og kommunikasjon	6,06	5,66	5,56	5,08	6,68	6,21
Finans og forretningsmessig tjenesteyting	5,05	4,27	15,07	16,03	13,51	13,66
Offentlig forvaltning og annen tjenesteyting	40,18	41,60	39,67	41,29	37,19	39,32
Uoppgitt	0,05	0,50	0,08	0,35	0,08	0,51
SUM	100	100	100	100	100	100

På landsbasis har privat sektor ca. 60 % av arbeidsplassene, mens offentlig sektor står for 40 %.

Tabellen ovenfor viser at kommunene på Fosen ikke skiller seg vesentlig ut i forhold til fordeling av sysselsetting mellom privat og offentlig sektor. I 2007 utgjorde andelen ansatte i offentlig sektor på Fosen 40,2 % og i 2011 var andelen 41,6 %.

Kysten er klar – verdiskapingsanalyse 2009 og 2013:

SINTEF har på oppdrag fra Kysten er klar i 2009 og 2013 utarbeidet en verdiskapingsanalyse. I tillegg til kommunene som deltar i Fosen Regionråd omfatter analysen Hitra, Frøya, Snillfjord, Hemne og Agdenes. Oversiktene og kommentarene nedenfor er hentet fra SINTEF-rapporten **kapittel 5 Verdiskapning i Kysten er klar**

2.2 Verdiskaping og sysselsetting etter næring

Tabellene og oversiktene nedenfor viser tall både for kommunene på Fosen og for alle kommunene i Kysten er klar området (Fosen + Agdenes, Frøya, Hitra, Snillfjord og Hemne).

Tabell nr. 1: Verdiskaping etter næring - 2008 til 2010 (løpende priser og i mill. kr.)

NÆRING	FOSEN			Økning % 2008 - 2010	Kysten er klar			Økning % 2008 - 2010
	2008	2009	2010		2008	2009	2010	
Offentlig tjenesteyting	1 554	1 685	1 739	11,9	2 168	2 327	2 388	10,1
Fiskeri, havbruk, fiskeforedling	395	512	712	80,3	1 372	1 934	2 665	94,2
Industri, kraft, vannforsyning	604	556	721	19,4	806	676	957	18,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	484	479	481	-0,6	673	651	678	0,7
Forretningsm.- og annen tjenesteyting	571	480	512	-10,3	870	832	882	1,4
Finansielle tjenester, eiendomsdrift	270	301	318	17,8	349	412	414	18,6
Varehandel	311	330	364	17,0	446	476	516	15,7
Bygging av skip og oljeplattformer	185	312	214	15,7	291	355	267	-8,2
Jordbruk og skogbruk	220	212	217	-1,4	276	276	285	3,3
Transport og kommunikasjon	208	226	228	9,6	422	432	480	13,7
Overnatting-, servering-, reisetjenester	37	40	40	8,1	79	80	78	-1,3
SUM verdiskaping	4 839	5 133	5 546	14,6	7 752	8 451	9 610	24,0

Næringenes andel av den samlede verdiskapingen og sysselsettingen er interessant for å belyse regionens næringsstruktur og økonomiske tyngdepunkt. Økningen i verdiskapinga på Fosen (+14,6 %) er mindre enn i Kysten er klar området (+24,0 %). I hovedsak skyldes det veksten innenfor fiskeri, havbruk og fiskeriforedling, som har hatt en vekst på 94,2 % i Kysten er klar området. I det alt vesentligste er denne veksten skjedd på Frøya og Hitra.

Offentlig tjenesteyting bidrar til høyest verdiskaping både på Fosen og Kysten er klar under et. Men, det er verdt å merke seg at i Kysten er klar området går fiskeri, havbruk og fiskeforedling forbi offentlig tjenesteyting i verdiskaping i 2010.

Hovedandelen av verdiskapinga innenfor kategorien "Bygging av skip og oljeplattformer" skjer som tabellen viser på Fosen.

Oversikten viser også at hovedandelen av verdiskapinga innenfor jordbruk og skogbruk skjer på Fosen. Verdiskapinga på Fosen har imidlertid gått tilbake med 1,4 %, mens det for hele området er en liten framgang på 3,3 %.

Tabell nr. 2: Sysselsetting etter næring - 2008 til 2010 (årsverk)

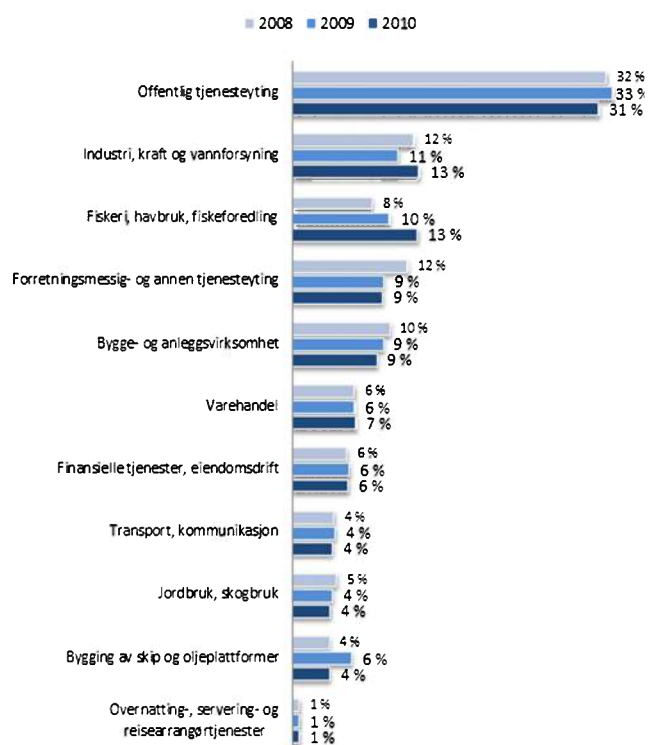
Næring	FOSEN			Økning % 2008 - 2010	Kysten er klar			Økning % 2008 - 2010
	2008	2009	2010		2008	2009	2010	
Offentlig tjenesteyting	3749	3 859	3 860	3,0	5 362	5 481	5 467	2,0
Fiskeri, havbruk, fiskeforedling	318	313	343	7,9	1 668	1 701	1 685	1,0
Industri, kraft, vannforsyning	1202	1 153	1 078	-10,3	1 437	1 325	1 331	-8,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	1029	1 034	1 055	2,5	1 454	1 442	1 527	4,8
Forretningsm.- og annen tjenesteyting	934	797	774	-17,1	1 497	1 462	1 478	-1,3
Finansielle tjenester, eiendomsdrift	238	244	240	0,8	314	337	324	3,1
Varehandel	1017	1 058	1 082	6,4	1 458	1 514	1 583	7,9
Bygging av skip og oljeplattformer	288	593	313	8,7	482	683	406	-18,7
Jordbruk og skogbruk	1091	1 033	973	-10,8	1 396	1 406	1 324	-5,4
Transport og kommunikasjon	439	464	454	3,4	743	768	782	5,0
Overnatting-, servering-, reisetjenester	220	188	197	-10,5	344	344	342	-0,6
SUM verdiskaping	10525	10 736	10 369	-1,5	16 155	16 463	16 249	0,6

Sysselsettingen har vært relativt stabil i perioden både i Fosenkommunene og hele Kysten er klar området under et. Det er interessant å merke seg at påtross av en betydelig økning i verdiskapinga innenfor fiskeri, havbruk og fiskeforedling (+94,2 %) så har veksten i antall sysselsatte innenfor dette området vært ubetydelig.

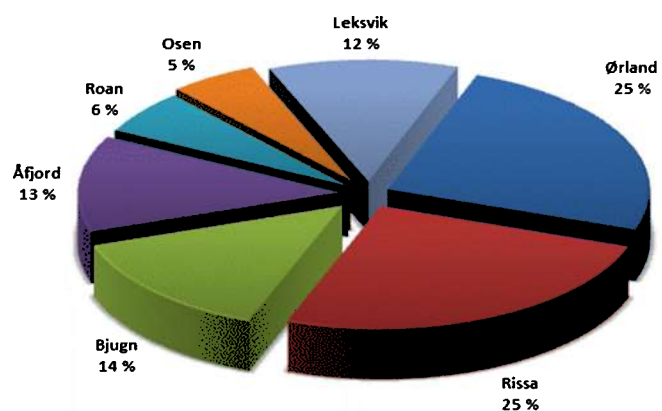
Størst økning i antall sysselsatt finner vi innenfor gruppen varehandel, mens vi registrerer nedgang både innenfor jordbruk og skogbruk samt industri. Påtross av nedgang i sysselsetting bidrar begge disse områdene med vekst i verdiskapinga.

Figur 1: Næringsvis andel av verdiskaping - Fosen

Figuren nedenfor viser hvor stor andel næringene i økonomien bidrar til verdiskapingen i regionen. Næringene er sortert etter bidraget i 2010. Vi ser at andelene holder seg relativt stabile i perioden 2008 til 2010. Offentlig tjenesteyting bidrar mest (31 %) i 2010. Fiske, havbruk og fiskeforedling er sammen med industri den nest største verdiskaperen i regionen (13 % i 2010). Sjømatnæringa er med andre ord blitt en viktigere bidragsyter til regionens samlede verdiskaping. Sammenligna med Kysten er klar området bidrar imidlertid fiske, havbruk og fiskeforedling med en betydelig lavere andel av verdiskapinga på Fosen (28 % i 2010 i Kysten er klar).

Figur 2: Kommunenes andel av samlet verdiskaping i 2010

3 Handel og tjenesteytende næringer

	Omsetning per innbygger i detaljhandel (kr)			Prosent av landsgjennomsnittet		Årlig vekstrate
	2007	2011	2012	2007	2011	2007-2011
Osen	27717	27589	27132 (-1,7 %)	39,86 %	37,69 %	-0,12 %
Roan	27485	30589	31742 (+3,8 %)	39,52 %	41,79 %	2,82 %
Åfjord	67224	72333	71821 (+2,1 %)	96,67 %	98,82 %	1,90 %
Bjugn	42653	52742	56449 (+7,0 %)	61,34 %	72,06 %	5,91 %
Ørland	83474	85051	88754 (+4,1 %)	120,04 %	116,20 %	0,47 %
Rissa	49604	55496	58708 (+5,8 %)	71,33 %	75,82 %	2,97 %
Leksvik	36817	37116	38737 (+4,4 %)	52,94 %	50,71 %	0,20 %
FOSEN	47853	51559	53335(+3,4 %)	68,81 %	70,44 %	1,94 %
Sør-Trøndelag	49009	52732	-	70,48 %	72,04 %	1,90 %
Hele landet	69540	73195	-	100,00 %	100,00 %	1,31 %

Fotnote: Med detaljhandel menes salg av handelsvarer i eget navn og for egen regning, i hovedsak for kjøpers personlige bruk eller til private husholdninger. Inkludert er salg av drivstoff til motorvogner og motorsykler. Provisjoner for formidling av tipping, lotto og andre spill fra Norsk Tipping og ideelle organisasjoner er ikke med. Heller ikke inntekter fra reparasjon og vedlikehold av motorvogner, husholdningsvarer og personlige er med.

I 2011 var ca. 13 % av arbeidsstokken på Fosen sysselsatt innenfor handel og tjenesteytende næringer. Det var en økning på 1,5 % fra 2007. Sammenligna med en del andre næringer er verdiskapningen pr. sysselsatt forholdsvis lav innenfor denne typen næring. I Ørland utgjorde verdiskapning pr. sysselsatt i varehandelen i 2010 kr. 422 000. I Åfjord var tilsvarende tall kr. 296 000 og Rissa kr. 339 000.

Ørland har tradisjonelt vært et handelssentrum på Fosen, og har ligget til dels betydelig over de andre kommunene på Fosen når det gjelder omsetning pr. innbygger i detaljhandlene. Åfjord har utvikla seg til å bli et handelssentrum for Åfjord, Roan og Osen, men har som ambisjon å bli et handelssenter for Fosen.

Både Rissa og Leksvik oppgir at de har en forholdsvis stor og naturlig handelslekkasje til Trondheim, men i begge kommunene jobbes det med å utvikle handelsnæringa for å demme opp for denne lekkasjen. Flere av kommunene oppgir at de etter hvert forventer et noe endra handelsmønster hos innbyggeren som en konsekvens av bomveiavgifta.

4 Nøkkeltall kommuner – regnskapet for 2012 (Kilde: KOSTRA)

I tabellene nedenfor er inntatt ureviderte nøkkeltall og grunnlagsdata for regnskapsåret 2012. Tall og data er innmeldt av kommunene i KOSTRA pr. 15.3.2013.

De foreløpige regnskapstallene for 2012 viser at kommunene på Fosen har gjennomført betydelige investeringsprogrammer i de senere årene, og videre at de kanalisere mye ressurser inn i tjenesteproduksjonen. Dette gir seg utslag i noe høyere gjeldsbelastning og lavere regnskapsresultater enn i fylket for øvrig. Investeringer i skole, helse, kultur og infrastruktur som vann, vei og avløp er imidlertid viktig og nødvendig for å kunne ta i mot nye innbyggere og skape gode bo- og oppvekstmiljø. Kommunene på Fosen har en større andel av frie inntekter enn fylkes- og landsgjennomsnittet og sammen med oppsparte fondsmidler vil kommunene fortsatt ha kapasitet til å utvikle tjenestetilbudet ytterligere.

Finansielle nøkkeltall	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Gj.snitt Fosen	Sør-Tr. lag	Landet uten Oslo
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	3,1	-1	1,7	2,1	-2,7	-1,6	0,3	0,3	3,4	2,1
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,5	-4,2	1,3	2,9	-2,9	0,7	0,2	0,1	4,3	2,6
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	193,7	276,2	246,6	254,6	262,5	232,3	205,5	238,8	215,9	194,5
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	7,3	1,9	24	20,3	10,2	30,4	-0,8	13,3	34,5	21,3
Frie inntekter i kroner per innbygger	68 818	65 858	53 545	49 552	45 426	49 200	54 967	55 338	43 584	45 652
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	44 945	106 116	82 074	86 940	84 682	69 753	56 992	75 929	58 492	44 196

Prioritering (beløp i kr.)	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Gj.snitt Fosen	Sør-Tr.lag	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	123 654	132 639	141 432	84 557	110 954	98 595	119 832	115 952	121 752	114 983
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor, per innbygger 6-15 år	134 780	176 376	128 266	106 427	101 314	115 859	120 184	126 172	95 518	96 330
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	3 487	5 120	2 920	2 512	2 932	2 647	3 422	3 291	2 162	2 094
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	24 088	22 052	17 923	17 035	13 207	16 774	19 236	18 616	13 617	15 289
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	714	2 453	639	1 128	1 216	1 245	1 684	1 297	2 643	2 721
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	2 192	6 343	3 203	7 268	11 310	7 841	6 288	6 349	7 261	6 830
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	12 015	9 964	7 785	5 456	4 559	5 044	5 696	7 217	3 978	3 975

Dekningsgrad (prosent)	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Gj.snitt Fosen	Sør-Tr.lag	Landet uten Oslo
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	100	83,3	92	86,6	90,5	89	96,9	91,2	93,8	90,8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	14,3	17	13,5	10,9	9,7	12	13,8	13,0	8,3	8,6
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	19,8	0	12,4	11,1	12,8	10,8	12,5	11,3	9	9,9
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,3	10	11,9	10,5	8,9	8,4	12	10,3	7,8	8,6
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	100	100	100	100	96	95	98,7	90,2	93,2
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	15,9	17,3	13	7,2	16,5	21,6	16,4	15,4	16,2	13,8
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innb. 20-66 år	3,2	3,4	1,4	2,7	2,7	3,2	3,4	2,9	:	3,6
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	5,6	8,4	4,3	6,3	7,6	8	7,9	6,9	:	4,8
Syssel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb.	69	30	429	6	118	550	130	190,3	115	205
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	44	9	21	27	13	12	32	22,6	23	20

Produktivitet/enhetskostnader	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Gj.snitt Fosen	Sør-Tr.lag	Landet uten Oslo
Bto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	148 577	163 419	187 511	122 526	158 540	134 398	160 102	153 582	156 013	157 355
Bto driftsutgifter til grunnskole, lokaler, skoleskyss per elev	141 708	183 361	130 587	109 283	100 229	119 564	118 170	128 986	99 372	97 115
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	11,1	9,2	11,3	13	13,6	13	11	12	15,3	14,6
Bto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester	110 485	180 979	186 240	237 563	88 048	153 228	182 838	162 769	200 031	213 814
Bto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 350 467	774 091	927 000	1 451 690	935 269	917 630	901 023	1 036 739	947 578	959 213
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	4 355	5 069	4 323	3 360	3 496	4 488	6 094	4 455	3 450	3 106
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 484	..	3 105	3 144	2 720	3 208	2 575	2 605	3 363	3 428
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 070	3 008	2 292	2 075	2 342	2 864	2 835	2 641	2 345	2 376
Gj.sn. Saksbeh.tid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	292	8	279	..	127	101
Gjennomsn. Saksbeh.tid, oppmålingsforretning (kalenderdager)	63	..	70	..	77	30	60	43	63	66
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	64 200	52 364	75 145	67 640	64 667	65 094	109 863	71 282	189 572	118 401

5 Sysselsetting i kommunene

5.1 Bemanningsoversikt i kommunene på Fosen (Kilde: Fosen Lønn)

	OSEN	ROAN	ÅFJORD	BJUGN	ØRLAND	RISSA	LEKSVIK	FOSEN
SUM antall årsverk 2013	97	94	271	353	357	469	291	1932
SUM antall ansatte 2013	131	129	355	453	437	646	386	2537
Antall ansettelse foretatt i 2012	10?	10	34	30	30	40?	30?	184

I 2013 er det registrert til sammen 1932 årsverk i kommunene på Fosen, med til sammen 2537 ansatte.

Ca. 8 % av årsverkene som er registrert jobber med og for regionale samarbeidsordninger. De største og viktigste av disse ordningene er Fosen Helse IKS, Fosen Regnskap, Fosen Lønn, Fosen IKT, Kemnerkontoret for Fosen og Fosen Barneverntjeneste.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over den totale bemanningen i kommunene på Fosen. Stillinger som inngår i regionale samarbeidsordninger er medtatt under de kommunene som har vertskommuneansvaret for samarbeidsordningene. Noen av kommunene har etablert kommunale foretak til å utføre oppgaver på vegne av kommunen. Også stillinger som ligger inn i slike foretak er medtatt i oversikten.

Kommunene er store organisasjoner, og det vil derfor alltid være endringer i en slik bemanningsoversikt. Det er også litt ulik bruk av stillingsbenevnelse, noe som har nødvendiggjort at stillinger som dekker noenlunde samme oppgaver er slått sammen under felles benevnelse. Disse forholdene gjør at det vil være en viss unøyaktighet i oversikten, men totalt sett vil tabellen gi et godt og dekkende bilde på hvilke stillingstyper og antall som finnes i hver av kommunene.

Stillingsoversikt 2013 1):	OSEN	ROAN	ÅFJORD	BJUGN	ØRLAND	RISSA	LEKSVIK	FOSEN
Merkantile medarb uten høgskoleutdanning 2)	4,50	7,50	19,30	13,00	15,90	21,00	8,10	89
Merkantile medarb med høgskoleutdanning	3,20	1,00	3,80	12,00	3,00	13,30	8,70	45
Administrative lederstillinger	4,50	4,00	8,00	15,00	7,00	10,10	7,20	56
Assistenten - pleie og omsorg 3)	3,60	4,20	3,90	8,00	13,60	34,40	14,70	82
Fagarbeider - helse, pleie, omsorg 4)	16,60	19,90	48,80	54,60	50,80	73,00	64,80	329
Miljøterapeuter- omsorg			1,40	1,00	1,90	1,60		6
Vernepleiere		1,00	3,60	10,60	4,00	4,50	3,50	27
Ergoterapeut		0,50	2,90	1,00	1,30	1,70		7
Sykepleiere	4,60	3,80	24,20	20,90	26,00	29,30	14,90	124
Leger	0,40		1,50	1,40	4,50	4,10	1,00	13
Fagleder helse- og omsorg		0,50		7,00		5,80	7,50	21
Lederstillinger helse og omsorg	2,00	1,00	4,30	3,00	10,60	10,00	8,00	39
Sykepleiere med spesialutd (jordmor, helsesøster, kreft mv)	3,80	4,30	5,90	9,80	10,50	10,00	7,20	52
Barnevernspedagoger(Fosen Barnevernstjeneste)						17,40		17
Sosionomer			1,00	2,60	2,00	4,40	1,40	11
Fysioterapeuter		1,00	1,50	1,80	1,50	3,80	2,60	12
Kokker	2,30		3,60	3,00	1,20	2,00	3,50	16
Assistenten - barnehager	3,00	3,80	5,40	14,80	6,60	12,00	16,10	62
Fagarbeidere - barnehager	5,20	0,80	5,10	15,30	15,10	13,90	2,30	58
Førskolelærere			5,20	7,80		2,70	1,40	17
Lederstillinger - barnehager	4,00	3,70	6,50	16,40	22,00	20,40	10,80	84
Assistenten - grunnskole - oppvekst	4,00	1,70	6,60	5,70	7,40	11,40	5,10	42
Fagarbeidere - skole	1,70	3,90	5,70	5,70	9,40	6,90	3,10	36
Lærere - grunnskole	12,80	8,80	29,50	35,30	50,70	36,50	33,20	207
Lærere med spesialutdanning	5,00	8,20	22,60	24,60	18,20	46,80	28,00	153
Lederstillinger - grunnskole	3,00	2,80	8,00	9,10	8,70	10,50	3,00	45
Lærere - musikk og kulturskolen	0,20	0,60	4,50	10,70	7,50	4,30	0,80	29
Kulturmedarbeidere - inkl. lederstillinger	0,30		3,20	4,30	7,10	2,00	1,00	18
Renholdere 5)	5,50	3,70	8,70	13,30	17,00	17,10	11,40	77
Vedlikeh./drift bygg/anlegg - ansatte uten fagbrev	2,40	1,00	7,50	5,70	2,80	4,20	1,20	25
Vedlikeh. / drift av bygg og anlegg - fagarbeidere	0,40	2,00	2,60	5,30	1,80	6,00	6,90	25
Næringsutvikling inkl. lederstilling						3,80		
Landbruk inkl. lederstillinger			2,00		4,00	3,00		9
Arbeidsledere	1,00			4,00	7,00	1,00	1,40	14
Ingeniører	2,00	1,60	4,90	5,00	6,80	6,60	2,40	29
Lederstillinger - teknisk			3,00		5,00	5,00	2,00	15
Lærlinger	1,00	2,40	4,40	2,50	3,70	6,70	5,20	26
Andre stillinger 6)			1,30	1,80	1,00	0,30	1,70	6
Tillitsvalgte		0,30	0,60	1,00	1,40	1,30	0,90	6
SUM årsverk	97,00	94,00	271,00	353,00	357,00	468,80	291,00	1932

- 1) Oversikten innbefatter også bemanning i regionale samarbeidstiltak og kommunale foretak
- 2) Etter hvert stilles det krav til høgskoleutdanning i merkantile saksbehandlerstillinger
- 3) Går etter hvert over til helsefagarbeiderstillinger - innbefatter også assistenter på kjøkken
- 4) Omfatter også stillinger med hjelpepleierutdanning
- 5) Inkl. fagarbeidere innen renhold
- 6) Gjelder følgende: samfunnsplanlegger, arkitekt, prosjektstillinger

5.2 Kommunenes antatte arbeidskraftbehov sett i et 10-årsperspektiv (Kilde: Fosen Lønn)

	OSEN			ROAN			ÅFJORD			BJUGN			ØRLAND			RISSA			LEKSVIK			SUM FOSEN		
	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023	2014-2016	2017-2019	2020-2023
Merkantile st. uten høgsk. utd.	1		1		1	4	2	1	2	2	2	0,5		4	1	6	2,5	5,5		2,5		11	13	14
Merkantile st. med høgsk. utd.	1				1		1	2	2		3	2	1				1,5	2,5	1			5,5	7	5,5
Administrative lederstillinger		1			1	2	1	1		1,5	2	3		1	3	1	1	4	1			4,5	7	12
Assistenter - pleie og omsorg	1		1	1		1	1	1	1		1	1,5		1	1	1,5	1	2,5	1	1	0,5	5,5	5	8,5
Fagarbeider - helse, omsorg	1	3	3	0,5	3	1	7	4,5	9	5	5	14	3,5	8	14	5,5	6	10,5	4	11	4	26,5	40,5	55,5
Sykepleiere									1,5		3	1,5			2	1	1,5	2,5	1			2	4,5	7,5
Leger													2					1		0,5		2	0,5	1
Lederstillinger helse og omsorg			1					1	1		3		1	1	1		1	2,5		1	4	1	7	9,5
Sykepleiere med spesialutd.						1			1	1		3,5	1		1			4,5	0,5			2,5	0	11
Barnevernsped.(Fosen BVT)															1,5	0,5	1					1,5	0,5	1
Fysioterapeuter							0,5				0,5	0,5										0,5	0,5	0,5
Kokker		1												1						1		0	3	0
Assistenter - barnehager			1,5	1,5		1	1	0,5	2		1,5	1,5	1		1		2	2	1,5	2,5	4	5	6,5	13
Fagarbeidere - barnehager			1						1,5		1	1	0,5		3,5			1				0,5	1	8
Lederstillinger - barnehager						1		1			1				2			3		2	1	0	4	7
Assistenter - grunnskole					1		1	1	2	1				1			1,5	3	1	2		3	6,5	5
Lærere - grunnskole	0,5	1	3	0,5	1		1	2	3	1	5,5	2,5	1,5	3	7	1	1,5	1	1	4	5,5	6,5	18	22
Lærere med spesialutd.						2	1	1	7	2	4,5	3			4	1	5,5	7	3	6	6	7	17	29
Lederstillinger - grunnskole	0,5			1	1	1	1	1	2	1	1,5	2			1,5			1	1			4,5	2,5	7,5
Kulturmedarb. - inkl. ledere								0,5			3		1,5		1,5	0,5	1,5			2,5	1	2	7,5	2,5
Renholdere			2,5		0,5		1	1,5	1	1,5	2,5	2,5	0,5		6	2	2	4,5		2	2	5	8,5	18,5
Drift av bygg og anlegg	0,5					1	1,5		1	1	1	1		1	1,5		1,5		0,5			3,5	3,5	4,5
Drift av bygg og anlegg - fagarbeidere		1,5				1		1			1	1	1,5			2			2		1	5,5	3,5	3
Landbruk inkl. lederstillinger		1													1				1,5	1		1,5	2	1
Ingeniører				1		1	1	1	1	1					1	1			0,5			3,5	2	2
Lederstillinger - teknisk							1		2				4		4	1	2	1				6	2	7
	5,5	8,5	14	5,5	9,5	17	21	20	40	18	42	41	19	21	56	25	32	59	22	40	29	116	173	256

Oversikten ovenfor viser at det i 10 års-perioden vil være en naturlig avgang i de kommunale organisasjonene som følge av oppnådd aldersgrense på til sammen 545 årsverk. Det gjøres oppmerksom på at mange av stillingene i kommunene er deltidsstillinger. I oversikten ovenfor har vi valgt å avrunde til nærmeste hele eller halve tall. Videre er det ikke tatt hensyn til at noen av stillingene har særaldersgrense, men forholdt oss til 67 år som pensjoneringsalder. AFP-ordningen er heller ikke tatt hensyn til.

Andre offentlige stillinger i regionen, vil utenom forsvaret være ansatte i statlige og fylkeskommunale stillinger. Sistnevnte vil i hovedsak være undervisningsstillinger i de 4

videregående skolene i regionen. Det er beregnet at i 10-års-perioden vil det skje en naturlig utskifting i de 4 videregående skolene på ca. 70 årsverk.

6 Næringsarbeidet i kommunene

OSEN	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Oppgavene ligger til avdelingen Utvikling og miljø. • Stilling som næringsrådgiver (100 % stilling) er utlyst i mai 2013 • Ordføreren bruker 50 % ressurs til næringsarbeid
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Famulus AS (utviklingsselskap) – drift kr. 500 000 • Næringsfondsmidler fra STFK – kr. 770 000 • Næringsfondsmidler eget budsjett – kr. 200.000 • Kysten er klar – kr. 200.000
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • Havbruk og sjøretta virksomhet, herunder tilskudd til kjøp av sjark • Landbruk – oppkjøp av melkekvoter. • Kommunikasjoner – bedre veier • Utbygging av fiberkabel og breiband + mobiltelefoni • Kaianlegg • Turisme
ROAN	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • P.t. ingen egen ressurs til næringsarbeid. Alt arbeid ligger i dag hos rådmannen og i staben
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Næringsfondsmidler fra STFK - kr. 750.000. Midlene fordeles av formannskapet. Stort byråkrati knytta til forvaltningen av næringsfondsmidlene. Burde vært regionale midler.
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • Industriarealer med havn på Bessaker, det primære industriområdet i kommunen
ÅFJORD	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Åfjord Utvikling AS ivaretar kommunens 1.linje tjeneste. Åfjord kommune eier 51%. Øvrige eiere er Åfjord Sparebank og privat næringsliv. Daglig leder (100 %) og kreativ medarbeider (60 %). Driftsbudsjett på kr 1.6 mill. , fra kommunen kr. 1,2 mill. og Åfjord Sparebank kr, 0,5 mill. (5 år) • Ordfører og Rådmann
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Næringsfond: kr. 700.000 - formannskapet er fondsstyre • Konesjonsavgift: kr. 140.000 • Landbruksprosjektet: kr. 200.000
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • 60 % prosjektleder landbruk i samarbeid med Rissa kommune og Roan kommune • Tilrettelegging for nye arbeidsplasser • Tilflytting og Omdømme • Vindcluster • Deltar i Ungt Entreprenørskap
BJUGN	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Kopparen Utvikling AS – ansvar for generell næringsutvikling (Dg.leder: 50 %) • Valsnesset Utvikling KF – jobber med Gullvika (Dg.leder: 40 %) • Ordfører og Rådmann samt sekretær
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Kr. 2 230 000 • Næringsfond kr. 770 000 • Tiltaksarbeid og drift av næringssselskap: kr. 800 000
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • Rekruttering (Placement – kr. 20.000 pr. mnd) • Kampflybasen • Valsnesset • Guldvika • Planlegging (kommuneplan og strategisk næringsplan)

ØRLAND	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen kjøper tjenester av Fosen Næringshage • Landbrukskontor sammen med Bjugn (ca. 4 årsverk). Til sammen 50 % stilling brukes til utvikling i de 2 kommunene, resten til forvaltning. • Ordfører og Rådmann
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøp av tjenester Fosen Næringshage: kr. 500.000 • Landbrukskontorets drift – kr. 1,7 mill. • RDA midler som disponeres av kommunen: kr. 2,5 mill. • Næringsfond: kr. 500.000 • Kultursenteret: kr. 1,0 mill til utviklingstiltak inkl. RAMSAR
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • Kampflybasen • Næringsareal • Stedsutvikling • Tilrettelegging for eksisterende og ny industri • Bolyst og reiseliv • Kultursenteret
RISSA	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Rissa Utvikling KF representerer kommunens 1. linjetjeneste. Styre er sammensatt av 50 % fra næringsliv og 50 % politisk. 5,5 årsverk fast, og p.t. 1,5 prosjektstilling. Inkluderer også landbruk (både utvikling og forvaltning). Ca. 20 % av 3 årsverk knytta til landbruk brukes til forvaltning. Skiller ikke mellom landbruksutvikling og generell næringsutvikling. • Ordfører og Rådmann
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Rissa Utvikling KF - budsjett på kr. 4,5 mill. • <u>Ressurser som brukes til tiltak:</u> Næringsfond på kr. 250.000 (disponeres av Trondheimsalliansen). Næringsfond: kr. 250.000 (årlig bevilgning). RDA midler: kr. 3.0 mill. (årlig bevilgning). Transportstøtte direkte til 2 bedrifter (RDA midler): kr 1,4 mill. Prosjektmidler: kr. 2,0 mill. (eksterne tilskudd til prosjekt).
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • Knoppskyting rundt eksisterende industri. • Driftsutbygging i landbruket. • Stedsutvikling (areal og omdømmebygging). • Turisme gjennom KystNorge AS.
LEKSVIK	
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk en egen avdeling i kommunen, som disponerer virkemidlene innenfor sektoren. Et visst samarbeid med Rissa. Ca. 50 % stilling til utviklingsarbeid. • NærUng – et samarbeid med Steinkjer og Inderøya. Et prosjekt som tar sikte på å dra sammen alle ordninger retta mot ungdom. 20 % stilling. • Deltar i Ungt Entreprenørskap • Resten av 1. linjetjenesten er lagt til LIV AS inkl. næringsfondssaker
Tiltaksfond og næringsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Ca. kr. 250.000 pr. år til drift, herav kr. 100.000 fra næringsfondet • <u>Ressurser som brukes til tiltak:</u> • Får årlige påfyll fra NTFK til næringsfond. RDA-midler, kraftpenger og omstillingsmidler. Sistnevnte legges ikke inn i næringsfondet. Disponibelt pr. år i næringsfond: ca. 1,2 mill. kr. • Formannskapet er fondsstyre, men LIV har fullmakt innenfor kr. 30.000.
Tiltak og områder det fokuseres særskilt på	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på industriutvikling • Landbruk

7 Tilgang på boligtomter, boliger og leiligheter

(Tallene må kvalitetssikres av kommunene)

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Byggeklare boligtomter	20	10	41	Kommunale: 20 Private: 20 - 30	50	40	42
Tomter under regulering		20	15	Regulert, ikke byggeklare: 200 Under regulering: 800	50	100	
Boliger (under planlegging / bygging)		2	50	5	210 (2014: 60 leiligheter og 250 kvarter)	140	
Leiligheter (under planlegging / bygging)		0	25	5			

8 Samferdsel og kommunikasjon

8.1 Veier og veistandard

Fylkesvegnettet har generelt for lav standard både i forhold til dagens krav og framtidige behov. Dette gjelder både nødvendige forsterkninger og legging av fast dekke. Det må utformes en politikk slik at fast dekke blir standard på alle fylkesveger. Det å få hevet standarden har stor betydning spesielt for næringslivet, og er viktig for å skape en generell positiv utvikling i kommunene.

8.2 Offentlige kommunikasjoner, herunder mulighetene for jobbpendling internt i kommunen

Samtlige kommuner opplyser at det er begrenset mulighet til intern pendling i kommunen med mindre man kan tilpasse seg de skoleskysene som går. Blant annet pekes det på som en svakhet at det ikke er etablert et kollektivtilbud mellom Botngård og Krinsvatnet. Dette er en hindring både i forhold til valg av videregående skole samt pendling.

Videre framheves det at kollektivtrafikk-løsninger til / fra Trondheim og mellom kommunesentra på Fosen må forbedres og fornyes. Frekvensen må økes og utvikles videre. Dette må ses blant annet i lys av basevedtak på Ørland og planlagt vindkraftutbygging på Fosen som kan gi nye pendlermuligheter. Ørland peker på behovet for å få økt kapasitet i fergesambandet Brekstad / Valset.

Åfjord kommunen mener at busstrafikken til / fra Trondheim i sterkere grad bør knyttes mot hurtigbåten Vanvikan-Trondheim slik at reisetilbudet t/r Trondheim på denne måten kan utvides.

8.3 Mulighetene for jobbpendling til andre kommuner (i tilfelle hvor)

Det interne kollektivtilbudet på Fosen er langt på veg fraværende og lite tilpasset både for arbeidstakere og skoleelever.

Når veisystemene er på plass vil den naturlige arbeidskraftregionen for de fleste Fosningene i tillegg til Trondheim være Åfjord, Bjugn, Ørland, Rissa og Leksvik. Pendlermulighetene til / fra Trondheim oppfattes allerede i dag som bra for de fleste av disse kommunene.

8.4 Digital kommunikasjon

Mange tiltak innenfor dette området er gjennomført på Fosen, men i flere av kommunene pekes det på at det fortsatt er utfordringer knytta til god mobildekning og digitale kommunikasjonsløsninger. Sør-Trøndelag fylkeskommune er en viktig medspiller i utbyggingen av digital kommunikasjon i regionen. I de prosjektene som er gjennomført er det prioritert å bygge ut bredbåndsdekning med fiber, i første rekke til kommunesentrene. Pr. i dag gjenstår det å bygge ut fiber til Åfjord og Roan. Deretter er det prioritert å legge fiber til alle skolene i regionen. God mobildekning er også høyt prioritert. Også her gjenstår det noe.

Status pr. kommune: (opplysninger gitt av eKoordinator /prosjektdriver IKT infrastruktur Pål Magnar Dahlø, STFK. NB! Mangler oversikt for Leksvik)

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa
B R E D B Å N D	Flere tiltak de siste 5 åra, bla fiber til kommunesenteret og til Strand skole. Den kan bygges ut videre, men ingen konkrete.	Bygd ut høy kapasitet via radiolink til kommunesenteret. Øvrige skoler har fiber. Ingen flere konkrete planer, fiber til kommunesenteret må prioriteres på lang sikt.	Skal bygges ut ny bredbåndsløsning til Herfjord og Guttelvik næringspark. Ingen flere konkrete tiltak, men på sikt må det gjennomføres oppgraderingsprosjekter. Flere områder med lav kapasitet. Med på bredbånd over satellitt prosjektet.	Ingen prosjekter under utbygging eller planlagt. Fiber til Kopparn er et prosjekt som STFK skal være en pådriver for. Området Oksvoll – Vallersund – Lysøysund er fokusområder for oppgradering.	Ottersbo er under utbygging med fiber. Ferdigstilles til høsten. Også noe flere områder i nærheten. Ingen andre prosjekter på gang. Det er noen utfordringer knyttet til Garten.	Statsbygd får fiber til Grønningsmarka og sentrum. Ferdig høsten 2013. Ingen øvrige prosjekter på gang. Leira og Fevåg må prioriteres i neste runde.
M O B I L D E K N I N G	Osenfjellet skal bygges ut. Ut over dette ingen konkrete planer.	Kiran og Skjøra er bygget ut i siste periode. Ingen flere prosjekter på gang.	Norddalen bygd ut i forrige periode (kun Netcom). Austdalen/ Mørreaunet skal bygges ut i kommende periode. Ingen flere konkrete planer, men det finnes flere områder med behov. Litlvatnet / Storvatnet er ofte nevnt.	Nes oppgradert med 3G (Netcom, men jobber også med Telenor). Dekning ble kraftig forbedret, unntatt fergeleiet på Djupfest. Flere utfordringer, men hovedaksen Botngård – Lysøysundet bør prioriteres i neste runde.	4G er bygget ut på Brekstad og Opphaug (Lerbern) i regi av Netcom. Ingen andre prosjekter på gang. Mulig det må sees på noen tiltak i område Garten.	Gjennomført bygging av ny basestasjon på Borga. Fevåg skal bygges ut i kommende periode (2 års). Ingen øvrige prosjekter på gang.

9 Kulturliv og fritidstilbud, friluftsliv

Lokale lag og organisasjoner er grunnsteinene i det lokale kulturlivet. I Frivillighetsregisteret (Brønnøysundregistrene) er det registrert 332 ulike lag og foreninger i regionen (se tabellen nedenfor), men totalt antas det å være nærmere 550 ulike lag og organisasjoner på Fosen. Det henvises til Fosenportalen (www.fosen.net) og de kommunale hjemmesidene som inneholder detaljerte oversikter over lag og oversikter som er registrert.

Kategori:	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	SUM
Kultur og rekreasjon	13	20	25	32	40	47	25	202
Utdanning og forskning	0	0	0	0	0	0	0	0
Helse	0	0	0	1	0	1	1	3
Sosiale tjenester	0	0	2	3	1	2	0	8
Natur og miljøvern	0	0	2	1	1	0	1	5
Bolig og lokalmiljø	3	4	5	5	2	3	2	24
Politiske og interesseorganisasjoner	1	1	7	7	5	6	1	28
Legater	0	0	1	0	0	0	0	1
Internasjonale organisasjoner	0	0	2	0	0	0	0	2
Tros- og livssynsorganisasjoner	0	0	3	1	1	0	1	6
Yrkes-, bransje-, fagforeninger	0	1	0	1	0	1	0	3
Andre	0	0	1	0	0	0	0	1
Barne- og ungdomsorganisasjoner	3	3	4	11	8	7	7	43
Mangfold og inkludering	0	0	0	4	1	1	0	6
	20	29	52	66	59	68	38	332

Kategoriene ”Kultur og rekreasjon” og ”Barne- og ungdomsaktiviteter” representerer hovedandelen av registrerte lag og foreninger. Her finnes det ulike tilbud innen; musikkaktivitet, scenekunst, kulturminnebevaring og utstillinger. Idrettslagene står sterkt i hele regionen. En forholdsvis stor andel av befolkninga er medlem av minst ett idrettslag. Lagene har mange medlemmer, og høyt aktivitetsnivå både sommer og vinter. Frivillighetsarbeidet ligger på et meget høyt nivå i hele regionen. Som et eksempel er Rissa på landsbasis i 2012 rangert som nr. 11 i forhold til frivillighetsarbeid på kulturindeksen.

Bjugn og Ørland Skøyteklubb er landets største skøyteklubb, et synlig resultat av byggingen av skøytehallen i Bjugn.

Flere av idrettslagene har medlemmer som hevder seg på et høyt nivå både nasjonalt og internasjonalt. Særlig kan trekkes fram idrettsgrener som skyting, bueskyting, skøyter, ski og motorcross.

Ørland har regionalt kultursenter med scener, kino, bibliotek, gallerier, kulturskole. Senteret jobber for å utvikle og formidle opplevelser knyttet til regionens unike natur, historie og dagens pulserende liv.

På Ørland ligger det fire Ramsar fuglefredningsområder og et av fem av landets nasjonalt autoriserte våtmarkssenter. I tilknytning til dette er det utvikla et innendørs naturinformasjonssenter samt naturscener ute i verneområdene. Det er i denne sammenhengen etablert et samarbeidsprosjekt mellom Ørland, Frøya (Froan) og Hitra (Havmyran) for å vise RAMSAR områdene på kysten. Austråttområdet med Austråttborgen, er uløselig knyttet til Fru Inger og reformasjonshistorien. Landskapsvernområdet Austråttlunden, Austrått Fort, Austråttgården samt Fosens eneste intakte middelalderkirke. Flere gravhauger og kulturminner fra eldre jernalder, bl.a. Viklemhaugen som er fylkets største.

Museet Kysten Arv, lokalisert i Rissa, er ett av seks museer som har dannet det nye museet MiST - Museene i Sør-Trøndelag. Museets store satsning er et nytt museumsbygg med plass til sjeldne båter

fra samlingen mm.

Museet Kystens Arv skal ta vare på den gamle kystkulturen, og arbeider for å videreformidle kunnskapen om bygging og segling av klinkbygde båter med råsegl. Museet Kystens Arv er et kompetansesenter for bygging av klinkbygde båter og kompetansesenter for segling med råsegl. Nesten årlig setter museet opp skuespill knytta til Johan Bojers forfatterskap. Det mest kjent er oppsettingen av «Den Siste Viking» i amfiet ved Prestelva.

Kulturhuset i Bjugn / Campus Fosen er også viktig for kulturlivet i regionen. Også i andre av kommunene finnes bygg som er viktige for kulturlivet i regionen, som f.eks. flerbrukshallen i Leksvik (Vanvikan), som bl.a. rommer innendørs fotballbane.

Hele Fosen kjennetegnes av storslått natur, som byr på alt fra uberørt høyfjellsnatur til fisketurer langt til havs. I de fleste kommunene finnes det jeger og fiskeforening som er en aktiv tilrettelegger av aktiviteter knyttet til jakt, fiske og friluftsliv.

Fosen Turlag har påtatt seg ansvaret med å sette ut kjentmannsposter i regionen. Laget jobber også med merking av turløyper. I 2012 ble det i et samarbeid mellom Fosen Turlag og Trondheim Turistforening gitt ut en bok som beskriver 54 forskjellige turalternativer på Fosen.

Av kommunalt driftede fritidstilbud kan man nevne; kulturskoler og ungdomsklubber. I de fleste av kommunene arrangeres det kulturuker i en eller annen form.

10 Deltids- og fritidsbeboere

Med unntak av Rissa og Åfjord har ikke kommunene utvikla noen bevisst strategi i forhold til deltids- og fritidsbeboere. Åfjord har arrangert informasjonsmøter for denne målgruppen i Trondheim. Rissa har vedtatt at fritidsbebyggelse skal være satsning nr. 2 etter boligbygging. Ingen av kommunene har iverksatt spesielle tilretteleggingstiltak for fritidsbeboere i egen kommune.

Tall som er oppgitt av kommunene sier at det er ca. 6 000 fritidsboliger i regionen. I de fleste kommunene finnes det ferdig regulerte tomter for fritidsboliger.

11 Barnehager

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Antall barnehager	3	3	4 (herav 1 privat)	3 (herav 1 privat)	5 (herav 3 private)	?	?
Dekningsgrad	100 %	100 %	100 %	100 %	95 %	100 %	96 %
Antall barnehageplasser	95	30	150	300	258	?	?

12 Grunnskoler

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Antall grunnskoler	To 1-10 skoler	To 1-10 skoler og en 1-6 skole	To 1-10 skoler og en 1-4 skole	To 1-10 skoler og en 1-7 skole	To 1-7 skoler og en 8-10 skole	Tre 1-10 skoler og to 1-7 skoler	To 1-10 skoler
Antall barn i grunnskolen	2007: 120 2011: 114	110 (2013 – 30 % reduksjon på 6 år)	2007: 479 2011: 429	2007: 566 2011: 536	2007: 702 2011: 628 2013: 628	2007: 920 2011: 856	?
Antall 1. klassinger i 2007 og 2011	2007: 11 2011: 20	2007: 11 2011: 4	2007: 42 2011: 37	2007: 57 2011: 46	2007: 65 2011: 53 2013: 55	2007: 83 2011: 74	2007: 41 2011: 38
Antall 10. klassinger i 2007 og 2011	2007: 14 2011: 17	2007: 13 2011: 19	2007: 61 2011: 46	2007: 58 2011: 67	2007: 75 2011: 79 2013: 84	2007: 95 2011: 70	2007: 41 2011: 58

Flere av kommunene oppgir at skolestrukturen er til vurdering. Mest konkret er det i Rissa, hvor kommunestyre nettopp har vedtatt å legge ned en av 1-7 skolene. Også i Åfjord blir sannsynligvis den ene 1-4 skolen nedlagt.

I samtlige av kommunene ser vi at elevtallet i grunnskolen synker, og med unntak av Osen er det vesentlig færre 1. klassinger i 2011 sammenligna med 2007.

13 Videregående skole (Kilde: rektorene ved de videregående skolene)

	Fosen Videregående skole	Rissa Videregående skole	Åfjord Videregående skole	Leksvik Videregående skole
Antall elever i 2013	390	Ca. 170	Ca. 150	Ca. 112
Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Studiespesialisering (vg1+vg2+vg3) • Idrettsfag (vg1+vg2+vg3) • Musikk (vg1+vg2+vg3) • Bygg- og Anleggsteknikk (vg1) • Teknologi og Industriell Produksjon (vg1+vg2) • Elektrofag (vg1+vg2+vg3) • Helse og Oppvekst (vg1+vg2) • Service og Samferdsel (vg1+vg2) • Restaurant- og matfag (vg1 og vg2) • Allmennfaglig 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygg og anlegg (Vg1) • Teknologi og industriell produksjon (Vg1 + Vg2) • Helse og oppvekst (Vg1 + Vg2) • Naturbruk (Vg1) • Elektro (Vg1) • Studiespesialisering (Vg1 + Vg2 + Vg3) • Allmennfaglig påbygging (Vg3) • Tilpasset opplæring – egen gruppe (Vg1 + Vg2 + Vg3) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygg og anlegg (Vg1+ Vg2) • Teknologi og industriell produksjon (Vg1 + Vg2) • Helse og oppvekstfag (Vg1 + Vg2) • Restaurant- og matfag (Vg1) • Studiespesialisering (Vg1 + Vg2 + Vg3) • Tilpasset opplæring <p>To Vg2-tilbud på byggfag: anleggsteknikk og byggtteknikk. Helse og oppvekst: eneste skole på Fosen med Vg2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Studiespesialisering (VG1, VG2 og VG3) • Påbygging (VG3) • Bygg og anleggsteknikk (VG1) • Byggtteknikk (VG2) • Teknikk og industriell produksjon (VG1) • Industriteknologi (VG2) • Helse og oppvekstfag (VG1) • Helsefagarbeider (VG2) • Barne- og ungdomsarbeiderfag (VG2)

	Fosen Videregående skole	Rissa Videregående skole	Åfjord Videregående skole	Leksvik Videregående skole
	påbygging	Skolen legger vekt på et godt samarbeid med nærings- og samfunnslivet i distriktet. Elevene i yrkesfaglige programområder har 6 uker (Vg1) og 9 uker (Vg2) i faget «Prosjekt til fordypning hos samarbeidsbedrifter/ kommuner». Tilbudet i Naturbruk er spesielt i og med at det er en kombinasjon av «blå/grønn» linje.	barne- og ungdomsarbeiderfag.	

14 Helse- og omsorgstjenester

14.1 Legetjenesten

Legetjenesten i regionen beskrives som god, med stabil dekning i alle legehjemler. Rissa har flest legehjemler (9), mens Roan har inngått samarbeidsavtale med Åfjord for å få dekket sitt fastlegebehov. I tillegg til den ordinære legetjenesten, har legene oppgaver som tilsynsleger i den åpne og institusjonsbaserte omsorgen samt at de har oppfølgingsoppgaver i tilknytning til helsestasjonsvirksomheten og psykisk helsearbeid.

I regionen er det etablert tre forskjellige legevaktsamarbeid. Roan, Åfjord, Bjugn og Ørland utgjør et legevaktsamarbeid. Rissa og Leksvik et annet. Osen deltar i LINA-samarbeidet i Namdalen.

14.2 Barn og familie

Kjernevirksomheten retta mot barn og familie er helsestasjon og skolehelsetjeneste. I tillegg har samtlige kommuner ordninger i en eller annen form med hensyn til jordmordtjeneste.

14.3 PP-Tjeneste

Det er etablert fire ulike ordninger innenfor området PPT. Osen, Roan og Åfjord har etablert en felles tjeneste. Det samme har Ørland og Bjugn. I denne tjenesten er det i tillegg to årsverk som benyttes av alle kommunene i regionen i forhold til lese- og skriveopplæring samt elevenes psykososiale miljø.

Rissa har sin egen PPT, mens Leksvik har felles tjeneste med Inderøy kommune.

14.4 Barnevern

Fosen Barneverntjeneste ble etablert som et samarbeidstiltak for alle kommunene i regionen 1. mars 2012. Rissa er vertskommune for ordningen, men det er forutsatt at fellestjenesten skal være tilstede i

alle kommunene. Pr. 2013 er det ca. 22 årsverk knytta til dette samarbeidstiltaket.

14.5 Omsorgstjenesten

Tjenesten omfatter både den åpne omsorgstjenesten og institusjonstjenesten. Samtlige kommuner beskriver sitt tjenestetilbud som godt, med bra dekning i forhold til de behov som etterspørres. Vi ser at det foregår en omstrukturering av omsorgstjenesten, med stadig større fokus på å gi et best mulig tilbud i den åpne omsorgen. Dette betyr igjen færre institusjonsplasser, og videre en oppbygging av avlastningsplasser.

Flere av kommunene opplyser at de jobber med å utvikle tjenestetilbudet, hvor intensjonen er å bidra til at innbyggerne skal kunne bo lengst mulig i egen bolig. Bjugn og Åfjord satser bevisst på utvikling og bruk av velferdsteknologi i omsorgstjenesten, og deltar i et prosjekt som kan gi viktige bidra til å utvikle kvaliteten på tjenesten.

14.6 Fosen Helse IKS (klippet fra IKS'et sine hjemmesider: fosen-helse.no)

For å møte fremtidas helseutfordringer etablerte kommunene Bjugn, Leksvik, Rissa, Roan, Ørland, Åfjord, Osen og Mosvik Fosen distriktsmedisinske Senter i 2006. Samarbeidsordninga ble organisert som interkommunalt selskap i april 2009. Ved en navneendring i 2012 heter nå selskapet Fosen Helse IKS.

Osen valgte ikke å delta i stiftelsen av IKS'et. Mosvik meldte seg ut av selskapet pr. 1.1.2011 i fbm sammenslåingen med Inderøy kommune.

Fosen Helse IKS er regionens samarbeidsorganisasjon med fokus på utvikling samt å etablere varige, forpliktende og fleksible former for samarbeid innen helse og omsorgstjenester. Fosen Helse IKS har etablert en tett dialog og samarbeid med St. Olavs Hospital HF og Helse Midt-Norge RHF for å kunne utnytte ressurser og å koordinere tjenester til det beste for pasient og samfunn. Fosen Helse IKS skal levere både interkommunale helsetjenester og spesialisthelsetjenester.

Fosen Helse IKS skal være et godt verktøy for eierkommune for iverksetting av strategiske tiltak innen helse og omsorgssektoren. Fosen Helse IKS ønsker å være aktiv og synlig innen forskning og utvikling og har etablert et tett samarbeid med anerkjente Norske forskningsmiljø.

14.7 Kreftklinikken for Fosen (info hentet fra diverse nettsteder)

Kreftklinikken for Fosen ble etablert som et desentralisert behandlingstilbud i 2000. Klinikken har driftsavtale i onkologi med Helse Midt-Norge. Klinikken er bemannet med onkolog og kreftsykepleier. Den er lokalisert i Rissa.

Kreftklinikken for Fosen sitt arbeidsområde er: oppfølging, utredning og kontroll etter behandling i sykehus. Helbredende og lindrende behandling som ikke krever innleggelse. Medikamentell tumorrettet behandling. Behandling av smerter og andre kreftrelaterte symptomer. Informasjon, undervisning.

14.8 Hysnes Helsefort (klippet fra prosjektet sine hjemmesider: stolav.no/Hysnes helsefort)

Hysnesprosjektet er et 5-årig prosjekt med varighet fra 1.1.2010 til 31.12.2014. Prosjektet finansieres via ordningen "Raskere tilbake". Hysnesprosjektet er en bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet gitt til Helse Midt-Norge. St. Olavs Hospital gjennomfører prosjektet.

Hysnes Helsefort er en del av Hysnesprosjektet. Prosjektet er organisert til St. Olavs Hospital. Styringsgruppen ledes av fagdirektøren ved St. Olavs Hospital. I styringsgruppen er det representanter fra Helse Midt – Norge, Brukerutvalget St. Olavs Hospital, klinikkledelse ved sykehuset og Institutt for samfunnsmedisin ved NTNU. Den operative ledelsen ivaretas av prosjektleder.

Hovedmålet er, i henhold til bestillingen, å etablere et rehabiliteringstilbud innrettet mot ulike pasientgrupper med sikte på tilbakeføring til arbeid. For å nå dette målet har man funnet det hensiktsmessig å dele prosjektet i tre delprosjekter:

<u>Delprosjekt 1:</u>	Hysnes Helsefort
<u>Delprosjekt 2:</u>	Hysnes mottakspoliklinikk
<u>Delprosjekt 3:</u>	Forskning

15 Interkommunalt samarbeid

Fosen Regionråd ble etablert i 1989 som et interkommunalt samarbeid i hht. Kommunelovens § 27. I oppstarten var det med 9 medlemskommuner: Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Ørland, Rissa, Leksvik, Mosvik og Verran. Verran trådte ut 1.1.2002 pga at de valgte å gå inn i INVEST-samarbeidet. Mosvik sa opp sitt medlemskap fra 1.1.2011 som følge av sammenslåingen med Inderøy fra 1.1.2012.

Etablering av de fleste samarbeidsordningene skjedde i perioden 2000 – 2004. Brutto driftsutgifter for Fosen Regionråd og alle regionale samarbeidsordninger (39 stk) utgjorde i 2012 ca kr. 123 mill.

De viktigste samarbeidsordningene i 2012:

Samarbeidsordning	Årsverk	Samarbeidsordning:	Årsverk
Fosen Regionråd – sekretariatet	2,50	PPT – Regional ressurs	2,00
Regionkonsulent oppvekst	1,00	Fosen DMS IKS	24,00
Fosen Regnskap	10,00	Fosen Brann og redningstjeneste IKS	8,00
Fosen Lønn	7,60	Fosen Kommunerevisjon IKS	5,00
Kemnerkontoret for Fosen	7,50	Fosen Kontrollutvalgssekretariat IKS	1,00
Fosen IKT	7,00	Fosen Renovasjon IKS (4 av kommunene deltar)	5,15
Fosen Inkasso	3,00	Fosenvegene AS	1,00
Fosen Låneadministrasjon	0,70	Fosen Barnevernstjeneste	22,00
Fosen GIS/Kart - administrasjon	0,20		
Fosen Sak/arkiv - administrasjon	0,20	SUM årsverk 2012	108,00
Fosen Helse- og omsorgsprogram	0,20		

Finansiering av de regionale samarbeidsordningene i 2012:

Kommuneandeler	Inntekter fra staten	Bruk av fond	Brukerbetalinger og salgsinntekter	SUM
64 482 115	15 908 000	3 076 000	39 708 063	123 174 178
52,35 %	12,91 %	2,50 %	32,23 %	100 %

16 Planlagte store utbygginger i regi av kommunene de neste 5 åra

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Investeringsvolum neste 4 – 5 år	?	Kr. 6 mill. i 2013	Kr. 150 mill. i 2013, 2014 og 2015	2013: Kr. 110 mill. 2014-2016: kr. 101 mill.		Kr. 225 mill.	?
Sentrale investeringsformål	5 kommunale boliger Opprusting/utvidelse av skole og flerbruks-hall Utbygging jfr. pleie- og omsorgsplan	Fullføre Bessaker havn Vannverk-utbygging	Badeanlegg Havneanlegg Generelle infrastrukturtiltak Sentrumsutvikling Vann og avløp Passivhus Barnehage-utvidelse Vindkraft-utbygging (ikke i regi av kommunen)	Barnehage Skole Helsesenter Infrastruktur	Ingen store utbygginger i hht. økonomiplana, men kommunen forventer mange tilretteleggingstiltak i fbm kampflybasen	Barne- og ungdomsskole Boliger (oppfølgings-tjenesten) Kommunale boliger	Oppgraderinger innenfor skole og omsorg Svømmeanlegg

DEL 2: om næringsarbeid og næringsliv

1 Overordna perspektiver og utfordringer

En viktig målsetting for kommunene på Fosen er å stimulere til økt verdiskaping gjennom næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innen samme bo-, arbeids- og serviceregion driver næringsretta arbeid på hver sin måte, er det en fare for at man ender opp med konkurrerende tiltak istedenfor tiltak som understøtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er tilstede, kan en samlet næringspolitikk bidra til å styrke grunnlaget for næringsutviklingen i hele regionen. Et interkommunalt næringssamarbeid kan bidra til at man står sterkere posisjonert overfor omverdenen, for eksempel når det gjelder muligheter til å skaffe seg utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter samt å delta i større samarbeids- og utviklingsprosjekt.

2 Kjennetegn ved næringslivet i regionen

Landbruk har vært og er fortsatt en viktig næring i regionen. I de fleste kommunene har det skjedd strukturelle endringer ved at det er blitt færre og større bruk og økt volumproduksjon. Flere av kommunene beskriver optimisme i landbruksnæringa, og hvor det både er vilje å evne til og modernisere drifta. Et par av kommunene beskriver imidlertid situasjonen for landbruket som stikk motsatt, med pessimisme og avskalling.

Generelt sett preges næringslivet på Fosen av mange små bedrifter, som har sitt primære marked i egen kommune. Leksvik beskriver en framvekst av kompetansebedrifter, som har knytta gode kontakter opp mot FoU miljøene i Trondheim. Ut over det er det få eller ingen innslag av kompetansebedrifter i de øvrige kommunene. Dette gjør seg blant annet utslag i at det er få bedrifter i regionen som etterspør i særlig grad arbeidskraft som har utdanning ut over videregående skole.

Kommunene beskriver det som en styrke at det er mange små og mellomstore virksomheter. Bedriftene har god tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Hjørnesteinsbedrifter finnes i regionen. I Rissa er det tre større virksomheter (Bergen Groupe Fosen AS, ITAB AS, PMC Servi AS), hvorav Trøndelags største skipsverft med sterkt kompetansemiljø som også er relatert til FoU-miljøene i Trondheim. Åfjord er kjent for sine bedrifter innenfor bygg og anlegg (Syltern AS, Stjern AS, Tore Løkke AS). Scanbio Bjugn AS i Bjugn er i dag en dominerende aktør i Norge innen prosessering av ensilerte kategori-3 biprodukter fra fiskeoppdrettsnæringen. I Bjugn investerer Marin Harvest kr. 900 mill. i en ny forfabrikk som etter hvert vil gi en betydelig sysselsetting. På Ørland er det tre større industribedrifter; Mascot Høie, Grøntvedt Pelagic og Uthaug Skips- og industriservice.

3 Næringslivet i regionen - kommunene sin SOFT-analyse

<p>Styrker:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sterkt landbruk hvor produksjonen moderniseres • Mange solide små og mellomstore bedrifter • God infrastruktur • Lokalt eierskap • Arbeidsgiveravgifta • Hjørnesteinsbedrifter • Stabile markedsforhold • Kompetansebedrifter som utvikler egne produkter • Omstillingsdyktige bedrifter • Lett å få jobb • Markedskunnskap og internasjonal forståelse • God samhandling mellom skole og næringsliv • God samhandling med forsvaret • Nærhet til Trondheim og FoU miljøene • Detaljhandel i vekst • Ressurser i blå og grønn sektor • Ledende innen skjell dyrking • Godt omdømme 	<p>Svakheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Små og mellomstore bedrifter • Mangler de sterke aktørene • Mangel på kompetansearbeidsplasser • Passivitet, tør ikke satse • Lokal orientering, utnytter ikke markedspotensialet • Rammebetingelsene i landbruket • Liten eller ingen videreføring av råvarer • Ressurstilgangen (blå sektor) • Avstanden til markedet • Kommunikasjoner • Mangel på gründere og folk med ambisjoner • Mangel på lokal kapital (risikokapital) • Mangel på kvalifisert arbeidskraft i enkelte bransjer • Lite industri • Sterk avhengighet av hjørnesteinsbedrifter
<p>Trusler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsgiveravgifta • Konjunkturavhengighet • Avhengighet av forsvaret • Mangel på risikovillig kapital • Høye transportkostnader • Tilgang på kompetent arbeidskraft • Bedrifter som er sårbare for konjunktursvingninger • Mangel på attraktive boligtomter • Mangel på utleiebøliger • Saksbehandlingstid og service i offentlig forvaltning • Kapitalmangel til investering i offentlige tilretteleggingstiltak • Forgubbingsspøkelse i noen næringer • Sykdomsbilde innenfor oppdrett 	<p>Muligheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kampflybasen – investeringsfase og driftsfase • Vindkraftutbygging • Beliggenheten ved kysten • Bedre kommunikasjoner = felles arbeidsmarked • Utvikle fiskerinæringa • Utvikle videreføring i grønn og blå sektor • Utvikle samarbeid mellom bedriftene i regionen • Potensialet i fritidsboliger, reiseliv og opplevelsesnæring • Samarbeid med FoU miljøene • Jobbe med å trekke kompetansebedrifter til Fosen • Bli en del av/utnytte veksten i Trondheimsregionen • Næringsalliansen på Fosen

4 Næringslivets antatte arbeidskraftbehov sett i et 10-årsperspektiv

Kilde: næringsforeningene

Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Ca. 50, primært med og uten fagbrev	10 – 12 med el-utdanning til drift av vindmøller. Flere med fagbrev innen håndverksfagene. Behov i fiskeindustrien.	Ca. 150 medarbeidere	Ingeniører og annen høyskoleutdanning. Fagbrevkompetanse i noen yrker	?	Fagarbeidere: 150 Arbeidsledere: 20 Ingeniører: 25 Merkantile yrker: 25	Ca. 125 medarbeidere

5 Ansatte i eksisterende næringslivs utdanningskrav og behov sett i et 10-årsperspektiv

Flere av kommunene mener kompetansebehovet og utdanningskrava går mer og mer i retning av høyere utdanning, spesielt innenfor tekniske fag, økonomi/administrasjon og markedsføring.

Det påpekes også at de fleste bedriftene driver egenutvikling av ansatte, og at det enda i hovedsak etterspørres først og fremst arbeidstakere som har en eller annen form for fagutdanning.

6 De viktigste grunnene til at bedrifter ikke velger å etablere seg i regionen

Mye av næringslivet i regionen i dag gir ikke ”spinn-off” effekter. Er også en bevissthet omkring at man ikke etablerer ny virksomhet i et område der det er nødvendig og ”importere” ansatte utenfra. Høg arbeidsgiveravgift i Bjugn, Ørland, Rissa og Leksvik.

Fjordkryssingen er en psykologisk sperre. Likeledes veistandard, pendlerkostnader (spesielt bomveavgifter), pendleravstander og offentlige kommunikasjoner. Fosen oppfattes som langt fra markedet.

7 De viktigste grunnene til at bedrifter velger å etablere seg i regionen

Attraktive næringsareal som er klargjort for utbygging. Blant annet det å ha næringsareal som ligger til sjøen åpner opp for sjøverts transport.

Flere av kommunene framhever at man har utvikla et godt næringsmiljø, som det er attraktivt å bli en del av. Det blir også lagt merke til at flere bedrifter i regionen har knytta gode kontakter mot FoU miljøene spesielt i Trondheim. Nyetablerer ser på dette som viktig, og byr på muligheter.

1. linjetjenesten i kommunene har jobba målretta med å synliggjøre mulighetene som finnes samt med å få fram de gode ideene.

Tro på vekst og utviklingsmuligheter på grunn av utbygginga av kampflybasen, vindkraft mv. Attraktive bomiljø oppfattes også av mange som viktig når man skal lokalisere ny virksomhet.

8 Kommunenes bidrag til regionalt samarbeid og regional næringsutvikling

Bidrar med å argumentere for regionalt nærings samarbeid. Bygge nettverk og løfte interessen for regional nærings samarbeid. Vi er ikke i kamp med hverandre, mulighetene er for store til det. Gjennom samhandling kan vi få til mer. Regionsamarbeidet på Fosen viser at vi er positive til samarbeid.

Regionale samarbeidstiltak relatert til kompetanseheving, infrastrukturtiltak og kommunikasjonsutvikling. Lokalmatsatsing på regionalt nivå.

Knytting av kontakter og etablering av nettverk spesielt med FoU miljøene og hvor bedrifter i regionen som ønsker å samarbeide kan knytte seg på.

Tilrettelegge for attraktive bo- og arbeidsplasser.

9 Strategisk næringsplanlegging i kommunene - status

Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Hadde plan for perioden 2008 til 2011. Plana er ikke blitt revidert	Ikke egen kommunal plan	Ikke egen kommunal plan, men det er vedtatt næringsplan/strategiplan for Åfjord Utvikling AS	Plan for 2013 til 2015 er nettopp vedtatt	Gikk ut i 2012. Ny plan «ligger på vent»	Deltar i Trondheims regionen, og har felles plan med de øvrige kommunene i denne regionen	Deltar i Trondheimsregionen, og har felles plan med de øvrige kommunene i denne regionen

10 Strategisk næringsplan for Fosen som grunnlag for satsinger og samarbeidsprosjekt framover

10.1 Næringspolitiske utfordringer på tvers av kommunegrenser

- Utvikle felles strategier som alle slutter opp om og hvor partnerne i samarbeidet har god tillit til hverandre
- Skape forståelse for viktigheten av å stå sammen for og ha nok tyngde til å møte utfordringene, både i forhold til å kunne påvirke politiske beslutningsprosesser og næringsutvikling
- Bygge opp under leverandørindustrien slik at de blir bedre i stand til å delta i konkurransen om de større jobbene
- Styrke samhandlinga mellom skole og næringsliv
- Samarbeid med FoU miljøene som kan bidra til knoppskytinger og videreutvikling av lokalt næringsliv
- Felles prioriteringer i saker av regional betydning, f.eks. transport, samferdsel og kommunikasjoner
- Hindre at kommuner blir stående alene om å løse utfordringer som må betraktes som regionale

10.2 Den regionale næringspolitiske plattformen

- ”Hjørnesteinene” i næringssamarbeidet:
 - Kampflybasen
 - Vindkraftutbygging
 - Blå og grønn sektor, med spesielt fokus på produktutvikling og foredling
 - Utvikling av kunnskapsbaserte næringer
- Fosen som felles bo- og arbeidsmarked
- Felles samferdselspolitikk
- Felles arbeidskraftmobilisering
- Felles markedsføring av mulighetene i regionen, både i forhold til bosetting og næringsutvikling
- Utvikle god samhandling og samarbeid mellom næringsapparatet i kommunene. Utvikle spisskompetanse og «kjøpe» tjenester av hverandre. 1. linjetjenesten må komme «tettere på» det lokale næringslivet med tanke på å støtte opp under videre vekst og utvikling
- Ta vare på gründerne og ildsjelene
- Utvikle oss sammen, og spesielt bli gode i «utenrikspolitiske saker»

10.3 Retningsvalg i det regionale næringssamarbeidet

- Urbanisering av landsbygda og samtidig beholde de kvalitetene som landsbygda representere
- Utvikle oss som gode vertskap for etablerere og tilflyttere
- Fokuserer på hva som må til for at Fosen skal få tilsvarende folketallsutvikling som i resten av landet
- Videreutvikle de bedriftene og næringene som vi er gode på i dag
- Bygge opp under leverandørindustrien med tanke på å utnytte det potensialet som vil ligge her i tida framover både når det gjelder investeringer og drift
- Legge til rette for at Fosen i større grad kan bli oppfatta som et felles bo- og arbeidsmarked

- Jobbe med å få til knoppskyting rundt de store etableringene (kampflybasen, vindkraft, blå sektor)
- Etablere et eget utviklingsfond/såkornfond på Fosen
- Organisere oss slik at det kan bli mulig å overta saksbehandling og fordeling av næringsutviklingsmidler fra fylkeskommunene og Innovasjon Norge

10.4 Involvering av lokalt næringsliv i utarbeidelse av strategisk næringsplan

- Skape møteplasser for næringslivet der det er interessant å delta
- En prosjektleder som har tillit og skaper entusiasme
- God prosessdriver etter mal fra Trondheimsregionen
- Sørge for forankring i kommunestyrene

DEL 3: Oppfølging i regionen av vedtaket om å plassere kampflybasen på Ørland

	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik
Ambisjoner i tilknytning til etableringa av kampflybasen	Mest å hente på entreprenørsida. Muligheter i forhold til hytter / fritidsboliger	Tilflytting, men først og fremst attraktivitet som vertskommune for fritidsbyggelse	Tilflytting av 50 familier	Bosetting – KP: klargjøring av areal for 2000 nye innbyggere. Utvikle andre næringer som er forsvarsuavhengige	Bosetting. Utvikle andre næringer som er forsvarsuavhengige. Bedre kommunikasjoner på Fosen og til Fosen Dobling av omsetning i detaljhandelen og reiseliv	Næringslivet i posisjon som leverandør av tjenester på kort og lang sikt. Mål om folketilvekst på 100 pr. år. Tilrettelegge for bosetting.	Vedtaket er psykologisk viktig for Fosen. Å tro på vekst er viktig. Innovasjon og næringsutvikling både i investerings- og driftsfasen
Kommunens planer om iverksetting av konkrete tiltak knytta til kampflybasen	Ikke besvart	Ingen konkrete tiltak er planlagt så langt	Nye boliger og sentrumsutvikling. Til rettelegge for at lokale entreprenører skal komme i posisjon	Tilrettelegge for bosetting og næringsutvikling. Utdanningstilbud ved Fosen Vg skole som forsvarret etterspør. Sammenslåingsprosessen Ørland / Bjugn	Tilretteleggings-tiltak spesielt i forhold til det offentlige tjenestetilbudet	Ikke besvart	Ikke besvart
Tiltak som fellesprosjekt et bør gjennomføre	Gi lokalt næringslivet et bilde på hva som er mulighetsrommet	Markedsføre mulighetene i regionen. Etablere en god vertskapsrolle for tilflyttere og etablerere. Kartlegg mulighetene for boligbygging og fritidsbyggelse. Sette lokalt næringsliv bedre i stand til å være leverandør av tjenester både i oppbyggings- og driftsfasen.	Samarbeids-tiltak innenfor samferdsel, vei og buss. Drive utenrikspolitikk / profilere Fosen som region	Samferdsel og kommunikasjoner. Næringsutvikling – gi oss flere «bein å stå på». Markedsføre potensiale i regionen, inkl. kultur og reiseliv. Utvikle Fosen som destinasjon.	Synliggjøre regionen og de mulighetene som finnes. Omdømmebygging og markedsføring	Omdømmebygging og synliggjøring. Utvikle Fosenportalen. Bidra til at innbyggerne får god informasjon om utbygginga av basen. Utvikle Fantastiske Fosen.	Lage nettverk mellom kompetansemiljøene i regionen. Arealforvaltning og synliggjøring av reelle behov. Markedsføring av mulighetene i regionen. Omdømmeplattform. Analyse av hva kampflybasen konkret innebærer for regionen.
Kommunenes bidrag til gjennomføring av fellesprosjekt	Ikke besvart.	Være med å «framsnakke» det regionale prosjektet. De små kommunene må få en rolle.	Delta i fellesprosjektene	Avhengig av hva som blir regionale fellesprosjekter	Bidra til oppslutning om fellesskapet	Bidra til å utvikle Fosenportalen som en viktig info-kanal	Gjennom LIV as sitt engasjement i prosjektet

DEL 4: Kommunalt omdømme – forslag til nye tiltak som bidrar til å forbedre omdømme til regionen

- Bevisstgjøring hos politikere og ansatte om kvaliteten på kommunale tjenester. Være gode ambassadører for egne kommuner og regionen
- Profilere de kommunale tjenestene, vise fram hva som finnes
- Tilgjengeligheten for innbyggerne – digital samhandling
- Jobbe med bolystiltak
- Avlive myter – eksempelvis slike som at det ikke finnes interessante arbeidsplasser i regionen
- Beskrive det reelle virkelighetsbilde for Fosen, få fram fakta og vise fram det vi er stolte av på Fosen og de mulighetene som finnes både i forhold til jobb og fritid
- Framsnakke regionen og jobbe med å utvikle regionsamarbeidet.
- Jobbe med å skape gode tillitsforhold mellom kommunene.
- Bygge Fosenidentiteten.